

НОВИЙ СТЕБНИК

Концепція розвитку планувального району

Дрогобицька громада

Розроблено:

За підтримки:

UN-HABITAT

Фінансується:

Federal Ministry
for Economic Cooperation
and Development

НОВИЙ СТЕБНИК

Концепція розвитку планувального району

Подяка:

Проект фінансується Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку (BMZ) уряду Федеративної Республіки Німеччина.

Цей документ був розроблений ГО Розквіт для Дрогобицької громади за підтримки ООН-Хабітат та фінансування BMZ.

Робоча група Дрогобицької громади:
Володимир Кондзьолка, Інна Скорик,
Тарас Городиський.

ГО Розквіт: Еліна Полянська, Фулко Трефферс,
Наталія Козуб, Дарина Пасюта, Дарія Терещенко.

Дизайн та верстка: Олександра Кривцова

Команда ГО Розквіт вдячна ГО «Новий Стебник» за надану інформацію і екскурсію містом.

Команда Розквіт вдячна студентам Харківської школи архітектури за допомогу у проведенні інтерв'ю і воркшопу.

Застереження:

Використані в цьому звіті позначення та подання матеріалів не означають висловлення будь-якої думки з боку Секретаріату Організації Об'єднаних Націй щодо правового статусу будь-якої країни, території, міста чи району або їхніх органів влади, щодо делімітації їхніх кордонів чи меж, або щодо їхньої економічної системи чи рівня розвитку. Висновки та рекомендації, викладені в цій публікації, не обов'язково відображають точку зору Програми Організації Об'єднаних Націй з питань населених пунктів, її Керівної ради або держав-членів.

Згадка в цій публікації будь-яких конкретних комерційних продуктів, торгових марок, процесів або послуг, а також використання будь-яких торгових, фірмових або корпоративних назв не є схваленням, рекомендацією або підтримкою з боку ООН-Хабітат або її посадових осіб, а також не є схваленням ООН-Хабітат.

Рисунок на обкладинці: Фрагмент ділянки проектування. Джерело: osm.org

*Фото на сторінці 8: Воркшоп у Стебнику
Фото на сторінці 16: Екскурсія з ГО «Новий Стебник»
Фото на сторінці 40: Озеро в парку «Молодіжний»
Фото на сторінці 54: Фото зупинки в м. Стебник.
Напис: Наш народ завжди прагне волі. В. Стус*

Джерело всіх фото: Розквіт

Дрогобицька громада

Розроблено:

За підтримки:

UN-HABITAT

Фінансується:

Federal Ministry
for Economic Cooperation
and Development

ЗМІСТ

6	Резюме
9	Процес і методологія
16	Дослідження
40	Концепція розвитку
62	Подальші кроки

ГЛОСАРІЙ

ДГХП	Державне гірничо-хімічне підприємство
ВПО	Внутрішньо-переміщені особи
ГІС	Геоінформаційна система
ГО	Громадська організація
КІР	Концепція інтегрованого розвитку
КНП	Комунальне некомерційне підприємство
КП	Комунальне підприємство
КУ	Комунальна установа
МТГ	Міська територіальна громада
ОСББ	Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку
ТГ	Територіальна громада
ТОВ	Товариство з обмеженою відповідальністю
ХША	Харківська школа архітектури
ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг
SWOT	Аналіз сильних і слабких сторін, можливостей і загроз

РЕЗЮМЕ ПРОЄКТУ

Концепція розвитку планувального району «Новий Стебник» є візійним, незаконодавчим документом, підготовленим спільно Дрогобицькою міською радою, Інститутом міста Дрогобич, ГО Розквіт та ООН-Хабітат. Документ пропонує комплексне бачення розвитку громадських просторів міста, зокрема ділянок Народного дому та парку «Молодіжний».

На основі Концепції інтегрованого розвитку, розробленої у 2024 році для Дрогобицької міської територіальної громади* та з урахуванням аналізу місцевих пріоритетів і потреб Дрогобицька міська рада звернулася до ГО Розквіт із пропозицією здійснити більш глибоке та стратегічне опрацювання питань розвитку планувального району «Новий Стебник».

Мета цієї роботи — показати, як довгострокові стратегічні пріоритети і цілі, визначені на рівні громади, можуть бути реалізовані через конкретні практичні дії на рівні окремого сусідства - планувального району «Новий Стебник».

Методологічною основою розробки Концепції є підхід ООН-Хабітат «MY Neighbourhood», який передбачає аналіз території через призму набору принципів, що стосуються просторової організації сусідства і мають за мету досягнення 5 універсальних цілей: компактності, зв'язності, інклюзивності, зжовості і стійкості.

Стебник є другим за розміром містом громади. Планувальний район «Новий Стебник» є одним з 5 планувальних

районів міста. На території планувального району «Новий Стебник» площею близько 0,8 км² проживає приблизно 70 % населення Стебника*. Район сформований типовою радянською багатопверховою забудовою 1970-х років і включає центр міста Стебник. «Новий Стебник» був зведений для працівників гірничо-хімічного підприємства «Полімінерал» — промислового гіганта, що після техногенної катастрофи 1983 року припинив роботу, залишивши по собі значні техногенні виклики.

Економічна активність у місті є низькою, значна частина населення працює в сусідніх містах, переважно в Трускавці та Дрогобичі. Частка населення віком 60+ років становить 40,2%** . У Стебнику обмежені можливості працевлаштування та проведення дозвілля. Більшість багатоквартирних будинків «Нового Стебника», як і комунальні мережі, потребують капітального ремонту. На початку повномасштабного вторгнення місто прийняло понад тисячу внутрішньо переміщених осіб. Інтеграція ВПО в життя громади залишається одним із важливих завдань.

Розроблення концепції тривало близько чотирьох місяців. У цей період команда Розквіт провела три зустрічі з представниками громади: візійний огляд території, воркшоп та презентацію попередніх напрацювань. Ці заходи засвідчили наявність активних мешканців, готових впроваджувати зміни.

При формуванні пропозицій застосовано підхід «міської акупунктури», що передбачає цільові, точкові втручання

в умовах великої кількості потреб і обмежених ресурсів. За ситуації, коли місцевого бюджету не вистачає на базове утримання інфраструктури, а значна частина громадських ініціатив зосереджена на підтримці Збройних сил України, визначальною стає чітка пріоритизація дій у тих місцях, де вони можуть забезпечити найбільший системний ефект.

Пропозиції концепції зосереджені на трьох ключових ділянках:

- центральній території навколо Народного дому;
- зоні біля озера в парку «Молодіжний»;
- фрагменті міжбудинкової території у житловій забудові як прикладі підходів до впорядкування хаотичного паркування та покращення стану озеленення.

Реновація дворику Народного дому визначена стартовим проектом впровадження Концепції, який не потребує значних ресурсів, водночас може стати важливим прикладом успішної співпраці між міською владою, відповідальним бізнесом і активними мешканцями.

Попри складну економічну та демографічну ситуацію, посилену наслідками війни, Стебник має ключовий ресурс — людський капітал і потужну творчу енергію мешканців, підтримка й розвиток яких є необхідною умовою для успішної реалізації концепції та довгострокових позитивних змін у місті.

* Джерело: Розроблено міською радою Дрогобича за технічної підтримки ООН-Хабітат через Ukraine Urban Lab — спільний проєкт ООН-Хабітат та її партнерів IMPACT і Restart.

** Джерело: Дрогобицька міська рада

*** Джерело: Концепція інтегрованого розвитку громади Дрогобича, с. 26

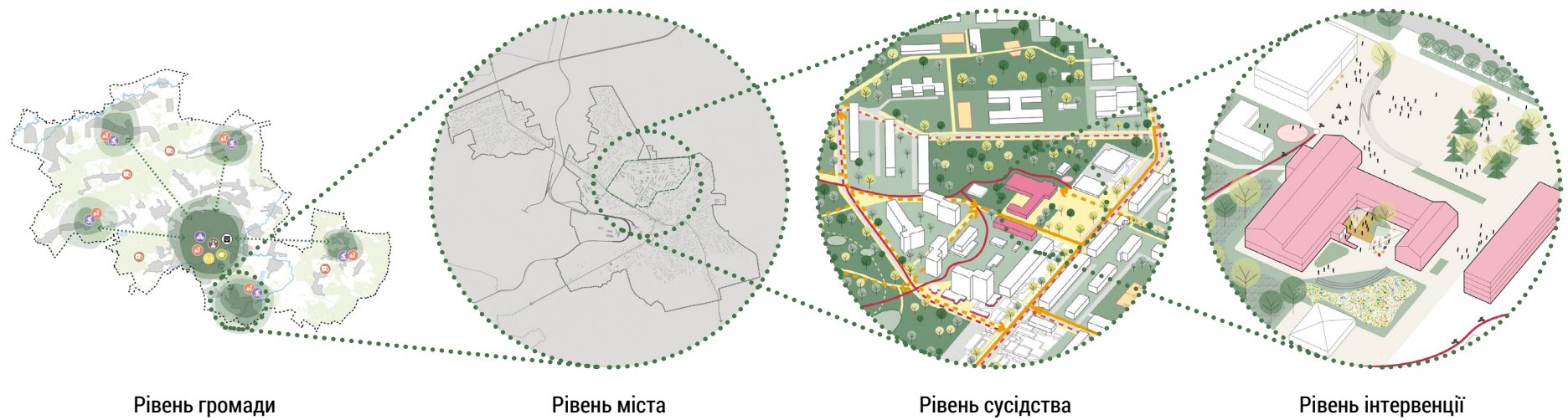

Рис. 1. Підхід тяглості просторового планування від рівня громади до дизайн інтервенцій на рівні будівель
Джерело: Розквіт

ПРОЦЕС І МЕТОДОЛОГІЯ

У 2024 році для Дрогобицької міської територіальної громади було розроблено Концепцію інтегрованого розвитку. Цей документ, що визначає стратегічні пріоритети та цілі розвитку всієї громади, став відправною точкою для роботи команди Розквіт.

Метою проєкту було продемонструвати, яким чином стратегічні цілі та пріоритети, визначені в Концепції, можуть реалізовуватися через конкретні практичні дії на прикладі одного з сусідств громади. Процес роботи було розділено на 4 основні етапи.

Етап 1. Аналіз методології та Концепції інтегрованого розвитку громади Дрогобича.

Методологічною основою розроблення Концепції розвитку сусідства є методологія ООН-Хабітат «MY Neighbourhood», яка передбачає аналіз території через призму набору принципів просторової організації сусідства. Ці принципи спрямовані на досягнення п'яти універсальних цілей: компактності, зв'язності, інклюзивності, жвавості та стійкості.

Наприкінці етапу було проведено зустріч із представниками муніципалітету та КУ «Інститут міста Дрогобича» для узгодження спільних цілей та очікувань, визначення пріоритетних напрямів і території проєктування. Планувальний район «Новий Стебник» було запропоновано в якості ділянки дослідження представниками КУ «Інститут міста Дрогобича» з огляду на наявні виклики та пріоритети.

Етап 2. Аналіз території

У межах аналітичного етапу було виконано:

Аналіз ширшого міського контексту.

Оскільки планувальний район «Новий Стебник» включає центр міста Стебник і на цій території проживає переважна частина населення всього міста Стебник, було проаналізовано історичний контекст, демографічну ситуацію, стан економічного розвитку та наявність низових ініціатив.

Просторовий аналіз території проєктування на відповідність принципам, визначеним у методології «MY Neighbourhood».

Зокрема, було розглянуто:

функціональне зонування та землекористування, вуличну мережу, розташування «точок тяжіння», транспортні та пішохідні зв'язки, мережу громадських просторів, типологію й щільність забудови, екологічну зв'язність тощо.

Польові дослідження: виїзд на ділянку проєктування, екскурсія районом за участі місцевих активістів, фотофіксація, проведення інтерв'ю з мешканцями та профільними експертами.

Це дозволило команді глибше зануритися у місцевий контекст, краще зрозуміти проблематику, оцінити потреби мешканців на місці, сформувавши просторову «Мапу потреб» та здійснити SWOT-аналіз.

Наступним кроком став воркшоп із мешканцями, у межах якого команда Розквіт:

- перевірила, доповнила та відкоригувала формулювання SWOT-аналізу;
- уточнила й доповнила Мапу потреб;
- уточнила попередні висновки, отримані в результаті аналізу та досліджень;
- спільно з мешканцями пропрацювала сценарії розвитку парку «Молодіжний».

Етап 3. Проєктування

На етапі проєктування були визначені концептуальні рішення, здатні вплинути на соціальну та економічну активність як планувального району, так і міста загалом. Описані в розділі «Концепція» загальні підходи та точкові інтервенції формують основу для розвитку реалістичної системи громадських просторів, адаптованої до потреб Стебника.

Підсумком етапу стала презентація напрацювань для представників муніципалітету, КУ «Інститут міста Дрогобича» та громадського сектору (ГО «Новий Стебник»). Отримані зауваження та пропозиції були враховані під час фіналізації документа.

Етап 4. Фіналізація

На завершальному етапі було підготовлено цей звіт та презентаційні матеріали для фінальної презентації напрацювань представникам громади і зовнішнім експертам.

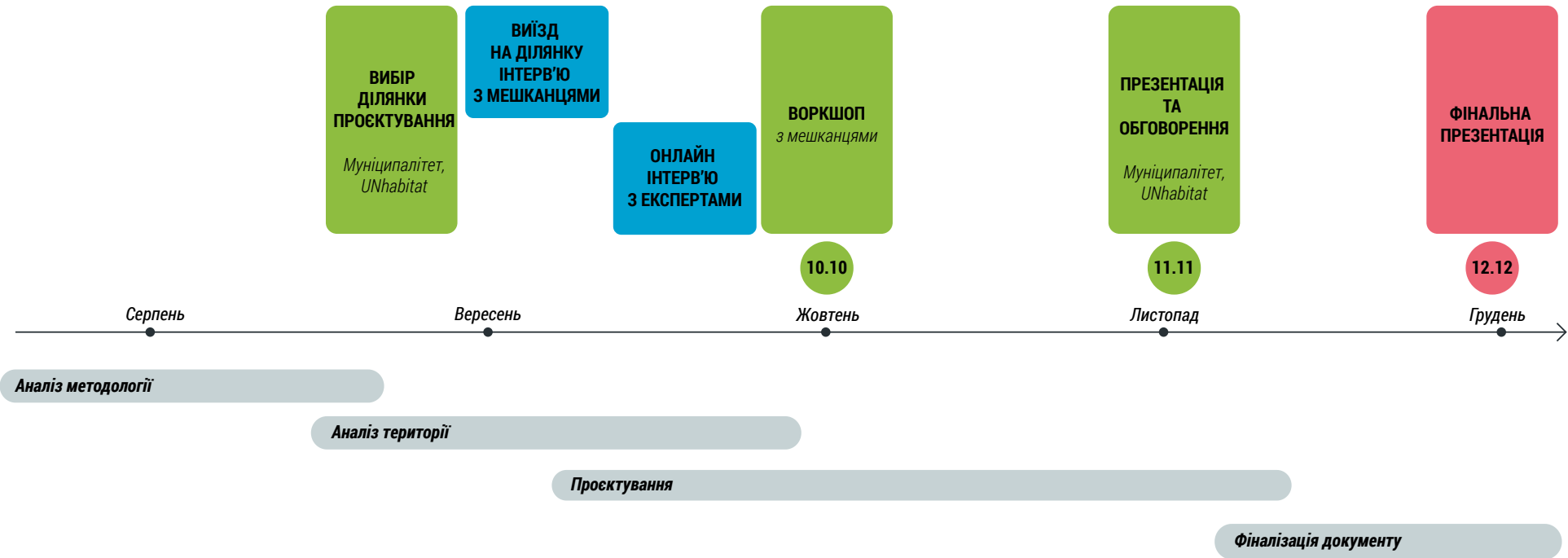

Рис. 2. Хронологія процесу
Джерело: Розквіт

ЗАЛУЧЕННЯ

У процесі розробки концепції розвитку планувального району «Новий Стебник» ключовою метою було отримання комплексного розуміння того, хто є користувачами території, як використовується простір, які групи впливають на формування простору, а також які нові стейкхолдери можуть з'явитися в перспективі.

Залучення громадського сектору, мешканців та локальних експертів дозволило доповнити аналітичні дані фактичними спостереженнями, щоденним досвідом користування простором, напрямками і ініціативами з покращення, над якими працюють мешканці вже сьогодні, що є необхідним для формування реалістичної й обґрунтованої концепції розвитку.

У межах проєкту було застосовано кілька форматів взаємодії:

- польові обстеження разом з мешканцями — для збору інформації та фіксації характерних сценаріїв використання простору;
- інтерв'ю мешканців — для виявлення патернів використання простору, щоденних маршрутів, проблем і потреб різних груп населення;
- воркшоп — учасники позначали на мапах бажані функції, проблемні ділянки та потенційні сценарії розвитку території.
- консультації з ключовими стейкхолдерами — зокрема з представниками громадських організацій та експертного середовища.

Системне залучення мешканців у процесі проєктування важливе на всіх етапах адже це забезпечує:

- підвищення легітимності рішень, оскільки вони спираються на відкритий діалог та фактичний досвід користувачів простору;
- сприяє формуванню спільної відповідальності за реалізацію майбутніх проєктів, адже мешканці бачать власний внесок у розробку рішень;
- зміцнює локальні зв'язки між громадою, муніципалітетом та іншими стейкхолдерами;
- створює умови для довгострокової підтримки і сталого розвитку території, оскільки концепція відповідає реальним потребам та має підтримку основних груп користувачів.

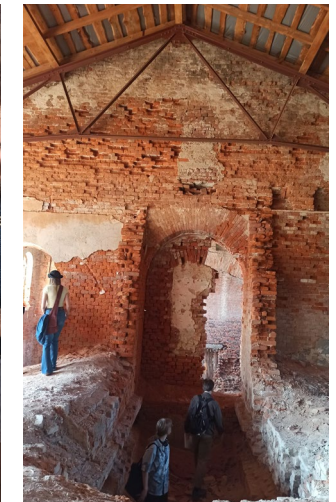

Рис.3-7. Воркшоп, ознайомлення з історичними матеріалами, мапування проблемних зон, екскурсія на «Саліну».

Джерело: Розквіт

ЗВ'ЯЗОК З КОНЦЕПЦІЄЮ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ

Наявність стратегічного документу «Концепція інтегрованого розвитку», який визначає основні пріоритети, цілі та проекти до 2045 року, є важливою відправною точкою для аналізу та створення пропозицій в межах Дрогобицької територіальної громади. Пріоритети та стратегічні цілі було враховано в процесі роботи.

Рис. 8. Пріоритети інтегрованого розвитку громади Дрогобича

Джерело: Розквіт

ОГЛЯД МЕТОДОЛОГІЇ «MY NEIGHBOURHOOD» ТА ЇЇ ДОПОВНЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО КОНТЕКСТУ

«MY Neighbourhood» – це практичний посібник UN-Habitat зі сталого міського проектування на рівні сусідства. Він пропонує набір принципів, що перетворюють глобальні програми міського розвитку – зокрема Цілі сталого розвитку та Новий урбаністичний порядок – на локальні, практичні планувальні та проектні рішення.

Підхід структурується навколо п'яти загальноміських цілей: **Компактне, Зв'язне, Інклюзивне, Жваве та Стійке місто.**

Глобальні принципи були адаптовані до українського контексту та доповнені темами, що відображають локальні потреби, пріоритети відновлення, безпекові виклики й кліматичні ризики. Завдяки системності, методологія добре відповідає завданням повоєнної реконструкції й дозволяє гнучко підлаштовувати рішення до різних масштабів пошкоджень і можливостей громад.

Рис. 9. Документ «MY Neighbourhood»
Джерело: unhabitat.org/my-neighbourhood

Адаптація включає групування принципів у межах п'яти Глобальних Цілей для формування чіткої матриці та доповнення рекомендаціями, специфічними для України, на основі досвіду війни та відновлення.

Додані теми об'єднані у чотири ключові українські виклики – зменшення шкоди від війни та катастроф, демографічна адаптація, підтримка соціальної згуртованості та ідентичності, удосконалення територіального управління – і безпосередньо пов'язані з базовими принципами для забезпечення чіткості та узгодженості застосування.

Новий Стебник тісно пов'язаний із принципами **Компактного міста**, адже це колишнє промислове сусідство з типовими рисами території біля браунфілду. Тут важливим стає **переосмислення ідентичності, економіки та функцій простору** – від місця відпочинку до середовища для зустрічей, взаємодії та розвитку.

Рис. 10. Зображення з документу «MY Neighbourhood» з відображенням доповнення про потреби в Україні
Джерело: «MY Neighbourhood»

Жваве місто: локальна економіка та привабливість для молоді.

Принципи **Жвавого міста** проявляються у запиті мешканців на **нові економічні можливості** та локальні активності. Люди хочуть мати «де витратити гроші у своїй громаді», що стимулює розвиток малого бізнесу та створює причини для молоді залишатися в Стебнику.

Підхід «міської акупунктури»

Рекомендації побудовані на підході **міської акупунктури**. Визначено дві пріоритетні зони втручання:

- **Вільна частина центральної будівлі**, яка може стати громадським хабом із просторами для зустрічей, подій та креативних активностей.
- **Приховане озеро, огорожене спортивне поле та занедбані будівлі** в парку – приклад «ефекту множника», коли оновлення закритих чи занедбаних просторів створює нову цінність для всього сусідства.

Також передбачено структурування **«міжзонних» територій** через мережу шляхів та дрібних інтервенцій, що дозволить поступово розширювати вплив концепції.

Соціальна згуртованість і активне сусідство.

Усі запропоновані дії сприяють **посилению соціальної згуртованості, активації публічних просторів та підтримці повсякденного життя громади**, створюючи основу для сталого відновлення Нового Стебника.

ЗВЕДЕНА ТАБЛИЦЯ АДАПТОВАНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ

ЦІЛЬ МІСТА

1.1 ПРИНЦИП

1.1.1 РЕКОМЕНДАЦІЇ

+

Останні виклики
в рамках українського контексту:

**ЗМЕНШЕННЯ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ
ВІЙНИ ТА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

АДАПТАЦІЯ ДО ДЕМОГРАФІЧНИХ ЗМІН

**ПІДТРИМКА СОЦІАЛЬНОЇ
ЗГУРТОВАНОСТІ ТА ІДЕНТИЧНОСТІ**

ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВРЯДУВАННЯ

КОМПАКТНЕ МІСТО

1.1 ПІША ДОСТУПНІСТЬ

- 1.1.1 Інфраструктура безпеки
- 1.1.2 Зручне пересування містом
- 1.1.3 Доступні відкриті громадські простори
- 1.1.4 Рівномірний розподіл зелених зон

1.2 ЗМІШАНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЙ

- 1.2.1 Сумісність функцій
- 1.2.2 Вертикальне зонування

1.3 ЕФЕКТИВНИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ТРАНСПОРТ

- 1.3.1 Активні вулиці
- 1.3.2 Оновлена Політика та Реформи Паркування

1.4 ЕФЕКТИВНА ЩІЛЬНІСТЬ ЗАБУДОВИ

- 1.4.1 Простір, комфортний для людини
- 1.4.2 Повторне використання земель та будівель, що перебувають у занедбаному стані

1.5 ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ БЛАКИТНО-ЗЕЛЕНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

ЗВ'ЯЗНЕ МІСТО

2.1 ЕФЕКТИВНА СИСТЕМА ВУЛИЦЬ

- 2.1.1 Ієрархія вулиць
- 2.1.2 Щільність вулиць
- 2.1.3 Зручне пересування вулицями
- 2.1.4 Пішохідні маршрути та велосипедні сполучення

2.2 МУЛЬТИМОДАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ

- 2.2.1 Зручний Громадський Транспорт
- 2.2.2 Велопарковки для розвитку велосипедного руху
- 2.2.3 Видозмінені залізничні колії міських та приміських сполучень

2.3 ПІША ДОСТУПНІСТЬ

- 2.3.1 Безпека

2.4 ЗМІШАНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЙ

- 2.4.1 Уникати сегрегації ВПО та забезпечувати соціальне змішування, створюючи доступне житло

2.5 ЕКОЛОГІЧНА ЗВ'ЯЗНІСТЬ

- 2.5.1 Відновлення промислових територій
- 2.5.2 Інтегровані екологічні коридори

2.6 КОМПЛЕКСНІ ВУЛИЦІ

- 2.6.1 Зручні тротуари та пішохідні маршрути
- 2.6.2 Точки тяжіння
- 2.6.3 Велосмуги
- 2.6.4 Структурні елементи для забезпечення Комфарту, Безпки та Захищеності
- 2.6.5 Структурні елементи для універсальної Доступності
- 2.6.6 Смуги для громадського транспорту
- 2.6.7 Безпечні та зручні пішохідні переходи

2.7 АКТИВНІ ВУЛИЦІ

- 2.7.1 Активний фасад вулиці

2.8 МЕРЕЖА ВІДКРИТИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ

- 2.8.1 Доступні громадські простори

Рис. 11. Методологія «MY Neighbourhood» з доповненням від РоЗквіт
Джерело: ООН-ХАБІТАТ та РоЗквіт

ІНКЛЮЗИВНЕ МІСТО

3.1 РІЗНОМАНІТНІСТЬ ЖИТЛА

- 3.1.1 Змішані форми власності
- 3.1.2 Різновид земельних ділянок
- 3.1.3 Змішані міські квартали

3.2 ДОСТУПНІСТЬ ЖИТЛА

- 3.2.1 Доступність послуг
- 3.2.2 Можливості працевлаштування для ВПО
- 3.2.3 Доступне житло

3.3 ЗМІШАНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЙ ТА БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ

3.4 ПІША ДОСТУПНІСТЬ

- 3.4.1 Пріоритет руху пішоходів

3.5 ЕФЕКТИВНИЙ ТА ДОСТУПНИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ТРАНСПОРТ

- 3.5.1 Доступні зупинки громадського транспорту

3.6 БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ

- 3.6.1 Безбар'єрні вулиці
- 3.6.2 Відкриті громадські простори з універсальним доступом
- 3.6.3 Затишні громадські простори
- 3.6.4 Місця для відпочинку
- 3.6.5 Безбар'єрність будівель
- 3.6.6 Подолання соціальних бар'єрів
- 3.6.7 Інтеграція ветеранів та ВПО

3.7 КОМФОРТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

3.8 БЕЗПЕЧНІ ВУЛИЦІ

3.9 РІЗНОМАНІТНІ ГРОМАДСЬКІ ПРОСТОРИ

- 3.9.1 Цікаві громадські простори

3.10 БЕЗПЕЧНІ ВІДКРИТІ ГРОМАДСЬКІ ПРОСТОРИ

- 3.10.1 Доступні та добре освітлені громадські простори

ЖВАВЕ МІСТО

4.1 ЗМІШАНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЙ ТА БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ

- 4.1.1 Збалансоване поєднання активностей
- 4.1.2 Вертикальне зонування
- 4.1.3 Активні та цікаві фасади

4.2 ПІША ДОСТУПНІСТЬ

4.3 РІЗНОМАНІТНІСТЬ МІСЬКОЇ ЗАБУДОВИ ТА ДРІБНОМАСШТАБНІСТЬ

- 4.3.1 Використання історичного контексту
- 4.3.2 Підтримка місцевої ідентичності

4.4 ПІДТРИМКА МІСЦЕВОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

- 4.4.1 Інтеграція історичних об'єктів
- 4.4.2 Місцева ідентичність та різноманіття
- 4.4.3 Місцеві спільні громадські простори
- 4.4.4 Модернізовані культурні об'єкти
- 4.4.5 Меморіалізація
- 4.4.6 Використання та переосмислення радянської архітектурної спадщини

4.5 НАЛЕЖНА ЩІЛЬНІСТЬ

4.6 МУЛЬТИМОДАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ

- 4.6.1 Ефективний громадський транспорт

4.7 ЗВ'ЯЗОК З ПРИРОДНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ

- 4.7.1 Розвиток місцевої рослинності

4.8 АКТИВНІ ВУЛИЦІ

- 4.8.1 Підтримка місцевої ідентичності

4.9 РІЗНОМАНІТНІСТЬ АКТИВНОСТЕЙ У ВІДКРИТИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРАХ

- 4.9.1 Підтримка місцевої ідентичності
- 4.9.2 Жвавість та активність для підтримки місцевої економіки

СТІЙКЕ МІСТО

5.1 ЗМІШАНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЙ

- 5.1.1 Змішаний квартал

5.2 ЕФЕКТИВНА ЩІЛЬНІСТЬ

5.3 ПІША ДОСТУПНІСТЬ

- 5.3.1 Доступна вулична мережа
- 5.3.2 Сітчаста система та дрібномасштабність
- 5.3.3 Стійкість критичної інфраструктури
- 5.3.4 Забезпечення продовольчої безпеки

5.4 ЕФЕКТИВНА ВУЛИЧНА МЕРЕЖА

- 5.4.1 Універсально доступні вулиці для зручного та ефективного пересування

5.5 МУЛЬТИМОДАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ

- 5.5.1 Ефективний громадський транспорт

5.6 БЕЗПЕЧНЕ, СТАБІЛЬНЕ ТА ДОСТУПНЕ ЖИТЛО

- 5.6.1 Стабільні та доступні міські інженерні мережі та комунальні послуги

5.7 КЛІМАТИЧНО АДАПТОВАНИЙ ДИЗАЙН

- 5.7.1 Зменшення ризиків небезпек
- 5.7.2 Кліматично адаптований дизайн вулиць
- 5.7.3 Громадські відкриті простори як елемент зменшення ризиків
- 5.7.4 Кліматично адаптовані будівлі

5.8 ІНТЕГРАЦІЯ БЛАКИТНО-ЗЕЛЕНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

- 5.8.1 Екологічна зв'язність
- 5.8.2 Підсилення аграрного потенціалу території
- 5.8.3 Інтеграція забудови з екосистемами
- 5.8.4 Зелені дахи
- 5.8.5 Використування місцевих ресурсів
- 5.8.6 Адаптивне використання матеріалів та реконструкція пошкоджених споруд

5.9 СОЦІАЛЬНА ТА ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ

- 5.9.1 Доступ до ринку праці
- 5.9.2 Подолання депопуляції та забезпечення безпечного повернення населення

5.10 ЗМЕНШЕННЯ РИЗИКІВ ТА ГОТОВНІСТЬ ДО НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

- 5.10.1 Багатофункціональні укриття та місцеві центри реагування
- 5.10.2 Планування маршрутів евакуації
- 5.10.3 Розвиток безпечних систем мобільності у випадку надзвичайних ситуацій
- 5.10.5 Простори для психологічної стійкості та відновлення

ДОСЛІДЖЕННЯ

ШИРШИЙ КОНТЕКСТ

Стебник – місто на заході України, в Дрогобицькій міській громаді Дрогобицького району Львівської області. Розташоване в Дрогобицько – Бориславському промисловому районі за 8 км на південний захід від районного центру Дрогобича, за 4 км від Трускавця. Залізнична станція на лінії Дрогобич-Трускавець. Навколишні села – Болехівці, Доброгостів та Станіяля.

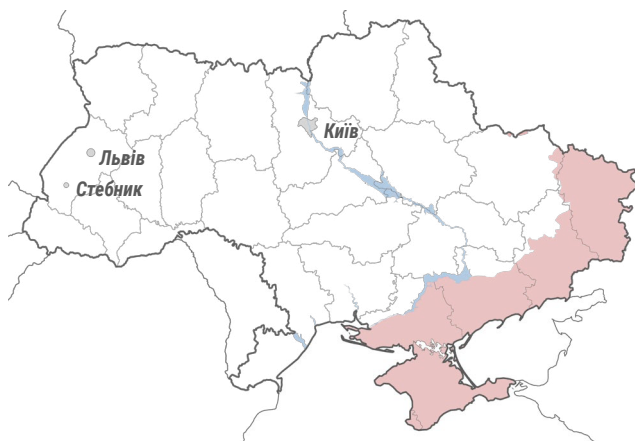
Стебник розташований в передгір'ях Карпат у самому північній Орівської скиби і має значний природний потенціал. Територія налічує лісові масиви довкола міста, річні

долини, озера і болота, які створюють сприятливі умови для розвитку екологічної зв'язності.

Річка Солониця, яка проходить через місто, залишається неінтегрованою в його просторову структуру. Її потенціал як ландшафтно – рекреаційного елемента може бути використаний для створення рекреаційних пішохідних і веломаршрутів. Стебник має унікальний туристичний потенціал, заснований на спадщині видобутку солей та вражаючих промислових пам'яток. Історична соляна шахта, де видобували розсіл і кам'яну сіль має 12 камер

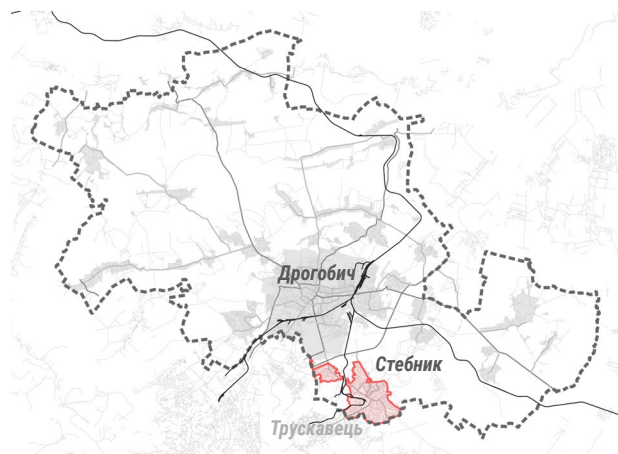
розміром з 9-поверховий будинок; хоча доступ до неї наразі обмежений через приватну власність.

Солеварня «Саліна» – один із найцікавіших індустриальних пам'яток Галичини 19 століття. Ця будівля палацового типу, де, окрім того, що варили сіль, була ще й культурно-освітнім осередком Стебника. На вежі був годинник, був тут і свій банкетний хол, де проводили бали.

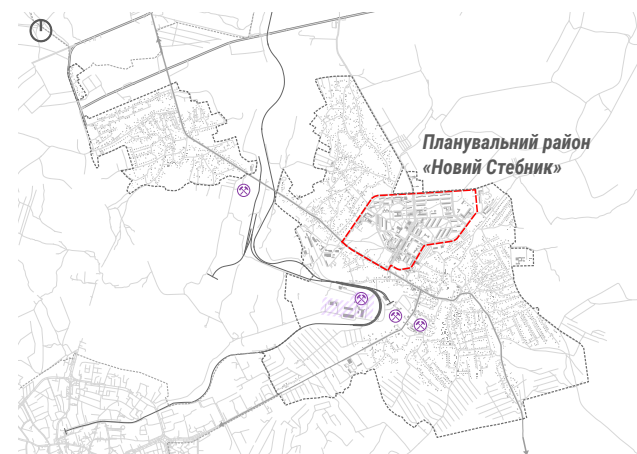
- Тимчасово окуповані території
- Населені пункти

Рис. 12. Ситуаційна схема в межах країни
Джерело: osm.org

- Межа Дрогобицької територіальної громади
- Межа міста Стебник

Рис. 13. Ситуаційна схема в межах територіальної громади
Джерело: osm.org

- Шахта
- Залізниця
- Територія Полімінералу
- Межа планувального району «Новий Стебник»

Рис. 14. Ситуаційна схема ділянки в межах міста
Джерело: osm.org

ПРОМИСЛОВА СПАДЩИНА І ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Сіль на території Стебника добували з давніх часів. Вже на першому гербі міста 1440 року представлені 5 топок солі.

З приєднанням Галичини до Австро-угорської імперії починається історія промислового видобутку кухонної солі. З 1848 року будується і розвивається комплекс солеварні Саліна, який складався з головної будівлі-палацу, шахт «Кюбек» і «Ляриш» і інших споруд.

1873 рік став переломним – було підтверджено наявність на території Стебника калійно-магнієвих солей, котрі є чудовим мінеральним добривом для сільського господарства. З того часу фокус почав зміщуватись з кухонної солі на виробництво мінеральних добрив для сільського господарства.

Після Другої Світової Галичина увійшла в склад Радянського Союзу. В 1946 році з'являється державне гірничо-хімічне підприємство (ДГХП) «Полімінерал», а через двадцять років починає функціонувати збагачувальна фабрика.

Стебник перетворюється на промислового гіганта по виробництву мінеральних добрив. В 70-ті роки 20 ст населення Стебника стрімко зростає до 20 тис мешканців. Після грандіозної аварії 1983 року, коли токсичними розчинами солей і мулом було забруднено екосистеми Солониці, Тисмениці, Дністра до Чорного моря. Виробництво добрив поступово скорочувалось і в 1988 році фабрика припинила діяльність. На сьогодні ДГХП «Полімінерал» знаходиться в приватній власності, але власник не робить ніяких кроків

ані для відновлення виробництва, ані для вирішення екологічних проблем.

На схемі (Рис. 15) позначено межі ділянок потенційного зсуву порід. Це свідчить, що під значною частиною міста, включно з частиною території дослідження, існують порожнини, утворені внаслідок видобутку гірничих порід. Масштаб цих порожнин є надзвичайно великим: під Стебником розташовано 12 підземних камер, у кожній з яких умовно міг би вміститися дев'ятиповерховий будинок. Закладання камер виконано лише на незначній частині цих об'ємів.

Основну небезпеку становить потрапляння води до підземних порожнин: вона розчиняє міжкамерні перемички, що може призводити до утворення провалів.

У новітній період карстові провалля вперше зафіксовано у 2017 році, а у 2020 та 2025 роках з'явилися ще два. Станом на сьогодні система моніторингу та відкачування води базується на застарілому обладнанні, а роботи з закладання камер практично не здійснюються.

Окрім безпосередньої загрози провалів, із втратою містоутворюючого підприємства Стебник втратив і свою ідентичність міста-солевару, промислового центру. За десятиліття, що минули, нова міська ідентичність так і не сформувалася. Згідно з результатами опитування, більшість мешканців зазначали, що в Стебнику «немає чим пишатися», або ж наголошували, що пишаться передусім його людьми.

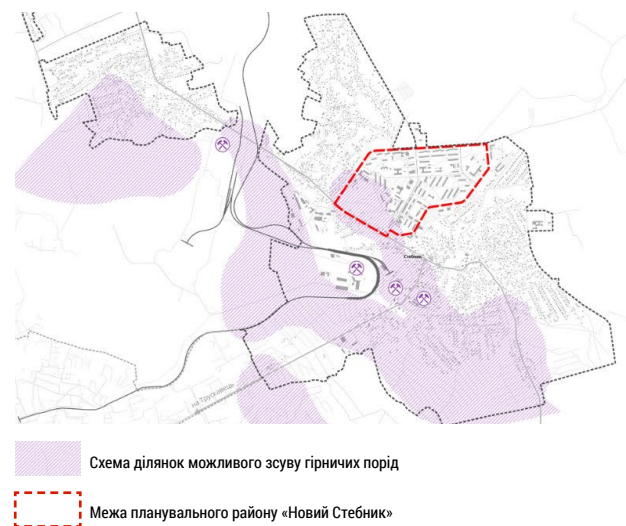

Рис. 15. Схема ділянок можливого зсуву гірничих порід, які утворились при виробці запасів родовищ калійних солей
Джерело: ГІС Дрогобича

Рис. 16. Провали на території ДГХП «Полімінерал»
Джерело: Bing Maps Satellite Imagery

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ І МІСЦЕВІ ІНІЦІАТИВИ

Населення Стебника станом на 1 вересня 2024 року складало 21 407 осіб*. Стебник є другим містом за кількістю населення в громаді після міста Дрогобич.

Демографічна ситуація в Стебнику є складною – скорочення населення, основними факторами якого є перевищення смертності над народжуваністю та значна зовнішня міграція, яка посилилася з повномасштабним вторгненням.

Станом на 1 вересня 2024 року в Стебнику було зареєстровано 1430 внутрішньо переміщених осіб*.

В Стебнику активно працює громадська організація «Новий Стебник». До початку повномасштабного вторгнення ГО «Новий Стебник» просувала розвиток локального туризму і бренду міста на базі індустріальної спадщини Стебника, після – переважно спрямувала зусилля на допомогу ЗСУ, не припиняючи ініціювати екологічні та просвітницькі проекти. Серед проектів ГО «Новий

Стебник»: кампанія зі збору та утилізації старих покришок, створення першого елемента міського бренду – лавки у формі силуету шахтної башти «Кубек». Взаємодія між активними мешканцями та муніципалітетом проявляється у спільній організації заходів і подій, таких як святкування Дня захисту дітей у парку Молодіжний.

*Джерело: Дані робочої групи з питань демографічної статистики Дрогобицької міської ради

**Джерело: Дані робочої групи з питань демографічної статистики Дрогобицької міської ради

Рис. 17. Ілюстрація допису про святкування дня дітей, парк «Молодіжний»
Джерело: ФБ сторінка ГО «Новий Стебник»

Рис. 18. Лавка у формі силуету шахтної башти «Кубек», встановлена ГО «Новий Стебник»
Джерело: Розквіт

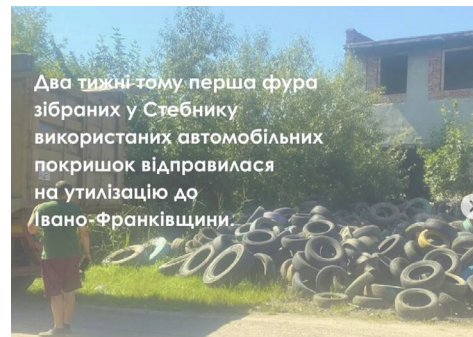

Рис. 19. Ілюстрація допису ГО «Новий Стебник». Напис: Два тижні тому перша фура зібраних у Стебнику автомобільних покришок відправилась на утилізацію до Івано-Франківщини.
Джерело: ФБ сторінка ГО «Новий Стебник»

Рис. 20. Ілюстрація допису про святкування дня дітей, парк «Молодіжний»
Джерело: ФБ сторінка ГО «Новий Стебник»

ЕКОНОМІКА

З 2020 року внаслідок реформи децентралізації Стебник став частиною Дрогобицької територіальної громади як місто районного значення. Податки на доходи фізичних осіб – підприємців та працівників підприємств і установ зареєстрованих у Стебнику – надходять в загальний бюджет громади. Фінансування закладів освіти, охорони здоров'я, культури та витрати на реалізацію всіх інших повноважень місцевого самоврядування здійснюється також з бюджету громади.

Фінансова статистика окремо по Стебнику доступна за 2019 рік*, до приєднання міста до громади Дрогобича. Власні доходи Стебника в 2019 році склали 13,3 млн грн, а видатки 93,9 млн грн. Тільки 14% коштів надійшли з власного бюджету міста, а решта з бюджету міста Дрогобич (44%), державного і обласного бюджетів (42%). Індекс податкоспроможності Стебника 2017 р. – 19,14%; 2018 – р. – 19,58% був нижче межі спроможності 30% – (межу в 30% встановлено на державному рівні).

Ці дані свідчать про низький рівень економічного розвитку. З тих пір як Стебник втратив містоутворююче підприємство ДГХП «Полімінерал», (закрито в 1988 році) економіка міста стагнує.

Згідно відкритих даних** найбільшими платниками податків в 2024 році були підприємства малого бізнесу і комунальні підприємства, зокрема КНП «Стебницька міська лікарня».

*Джерело: Інститут міста Дрогобича

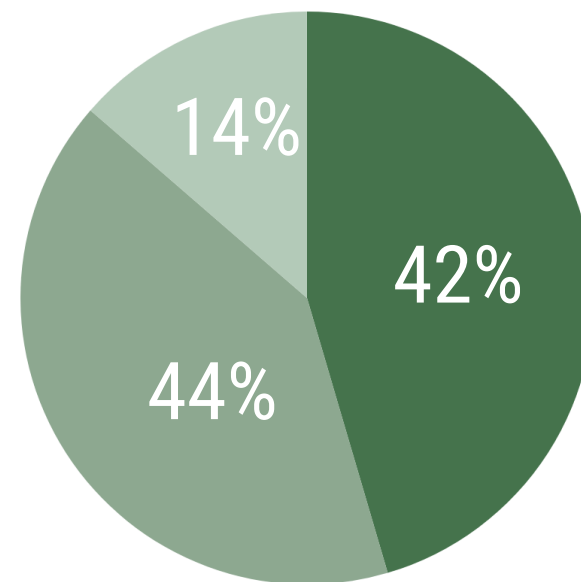
** Джерело: opendatabot.ua

За 2024 рік найбільший дохід (більше 4 млн грн, еквівалент 80 000 євро), отримали компанії з наступними сферами діяльності:

- перероблення та консервування фруктів і овочів;
- неспеціалізована оптова торгівля;
- діяльність лікарняних закладів;
- вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів;
- лісопильне та стругальне виробництво;
- виробництво неметалевих мінеральних виробів;
- виробництво кухонних меблів;
- виробництво дерев'яних будівельних конструкцій і столярних виробів, зокрема на експорт до ЄС;
- пасажирський наземний транспорт міського та при-міського сполучення.

Значна частина населення працює в сусідніх містах, переважно в Трускавці та Дрогобичі.

Також значна частина домогосподарств отримує допомогу від членів родин, які працюють за кордоном.

14% (13,042.4 грн)
Бюджет міста Стебника

44% (40,973.9 грн)
Фінансування установ на території Стебника з міського бюджету Дрогобича

42% (39,893.7 грн)
Трансфери державного та обласного бюджетів через бюджет Дрогобича

Рис. 21. Діаграма видатків на території Стебника у 2019 році, тис грн
Джерело: Фінансове управління Дрогобицької міської ради.

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЇ

Згідно з методологією «MY Neighbourhood» (принципи 1.2, 3.3, 5.1), змішане використання території є умовою компактності, інклюзивності та стійкості: воно забезпечує наявність послуг і робочих місць у пішохідній доступності (співвідношення робочих місць до жителів 0,5–0,7), створює можливості працевлаштування для людей з різним рівнем доходу та освіти й зменшує залежність від приватного автомобільного транспорту.

Фрагмент схеми існуючого використання територій (Рис. 22) показує, що планувальний район «Новий Стебник» має типове для промислових радянських міст зонування: житлові, громадські та рекреаційні території просторово відокремлені від промислових виробничих. Мікрорайонне планування забезпечувало комфорт проживання, однак не передбачало робочих місць у межах самих мікрорайонів.

У межах сусідства частка територій, задіяних в економічній діяльності, є незначною: переважає дрібна комерція, майже відсутнє виробництво, основні площі займають житло та об'єкти громадського обслуговування. Рекомендований методологією «MY Neighbourhood» (принцип 1.2) показник 40–60 % території під економічну діяльність не досягається, через що в районі бракує робочих місць, а мешканці їздять на роботу в сусідні міста. Потенціал збільшення площ для бізнесу переважно полягає в адаптації наявних будівель і ділянок під нові функції.

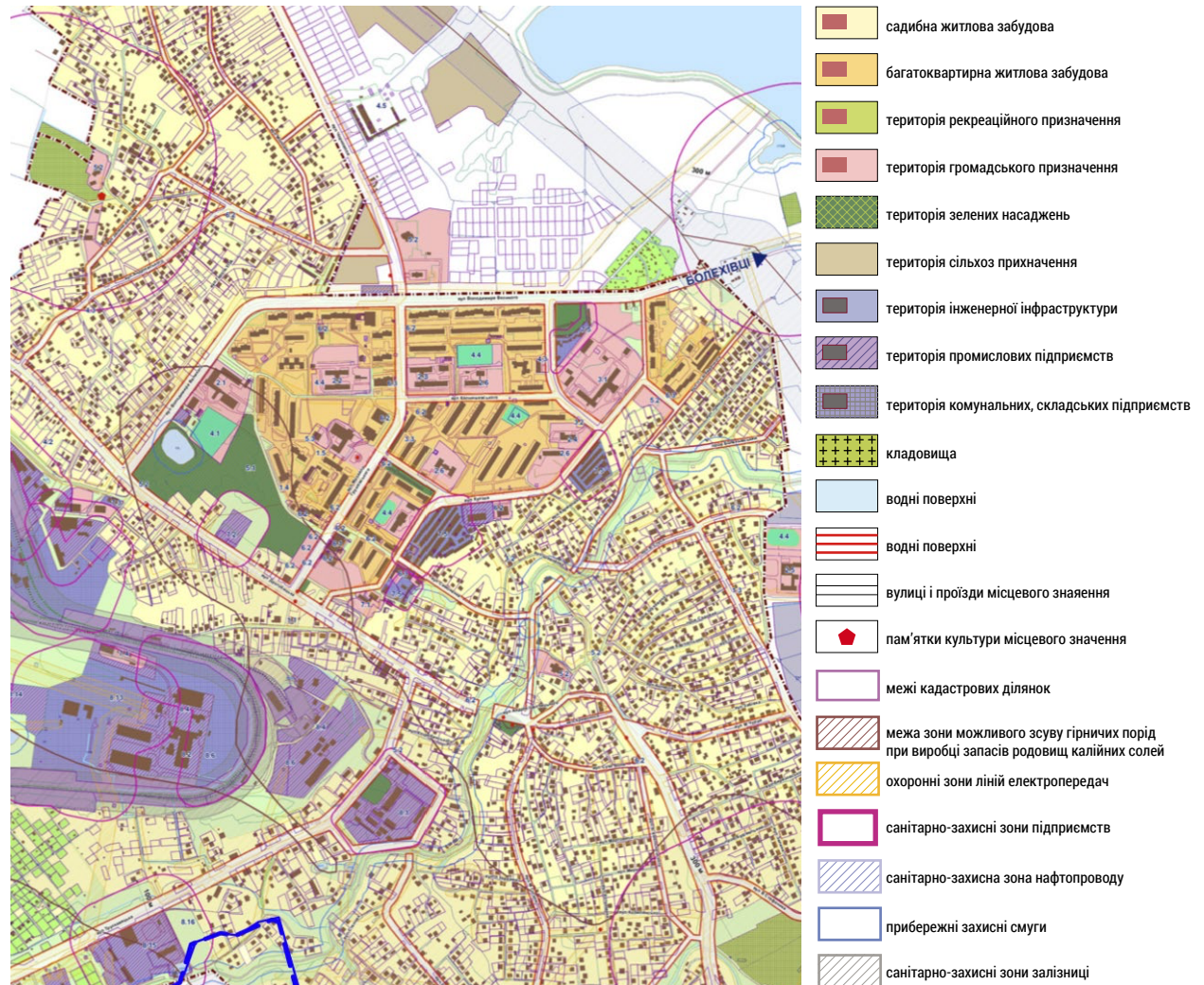

Рис. 22. Фрагмент Генерального плану: План існуючого використання території та Схема існуючих планувальних обмежень
Джерело: ГІС Дрогобича

ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Згідно з методологією «MY Neighbourhood», різноманітність земельних ділянок і форм власності підвищує жвавість міського середовища, оскільки сприяє формуванню різних типів забудови. Вона також посилює інклюзивність і стійкість, забезпечуючи різні варіанти житла, робочих місць і послуг.

Більша частина території дослідження не має визначеного власника та поділу на ділянки, міське середовище є одноманітним з точки зору форм забудови і функцій. Така ситуація є типовою для мікрорайонної забудови і успадкована від радянського періоду. Квартири в багатоквартирних будинках були безоплатно передані мешканцям у приватну власність, однак земельні ділянки під будинками та прибудинкові території (двори) досі переважно не оформлені ні у власність, ні у постійне користування ОСББ. Відповідно, значна частина території сусідства не має визначених суб'єктів, безпосередньо зацікавлених у її розвитку.

Форма власності чітко визначена лише для земельних ділянок освітніх, соціальних та медичних установ: вони перебувають у комунальній власності (у підпорядкуванні міської влади) або в державній власності – як у випадку професійного ліцею та Державного центру зайнятості з прилеглим сквером. Приватна власність встановлена для окремих житлових ділянок з односімейною забудовою, а також для невеликих комерційних територій, де розміщені кіоски, магазини та окремі гаражі.

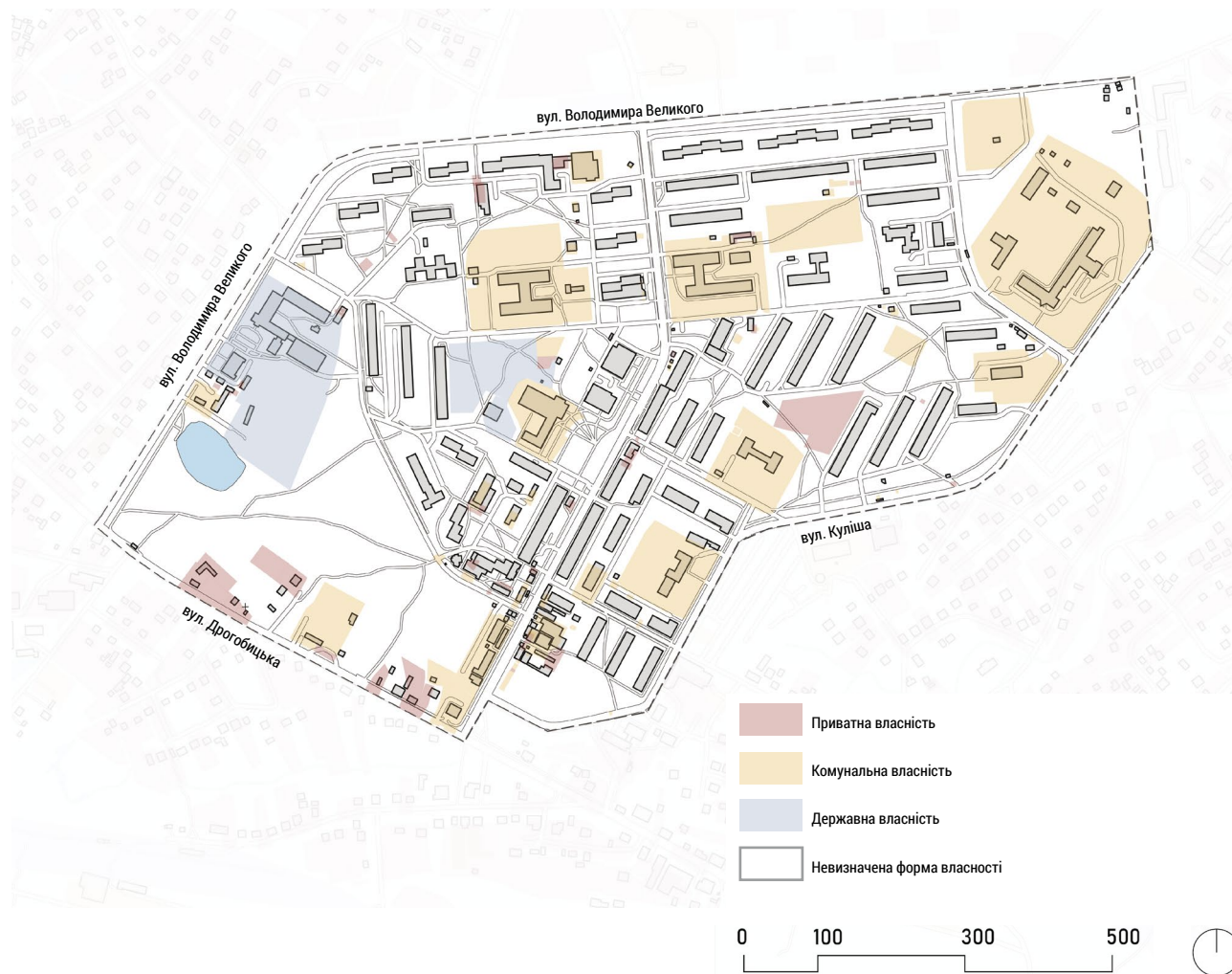

Рис. 23. Схема землекористування
Джерело: ГІС дані від Ukraine Urban Lab

ВУЛИЧНА МЕРЕЖА

Відповідно до методології «MY Neighbourhood» (принципи 2.1, 5.4) ефективна вулична мережа є необхідною умовою зв'язності, жвавості і стійкості міст.

Головними вулицями в межах ділянки дослідження є периметральні вулиці (Дрогобицька, Володимира Великого, Куліша, Січових Стрільців) та центральна вулиця Михайла Грушевського. Вулиця Грушевського останніми роками зазнала зростання транзитного навантаження у зв'язку з будівництвом нової ділянки автомобільної дороги поза межами території дослідження. Автомобільний трафік на основних вулицях є помірним, їхні профілі передбачають по одній смузі руху в кожному напрямку, але тротуари іноді відсутні, а велосмуги і велодоріжки відсутні повністю.

Другорядні вулиці (Мельника, Калнишевського, Степана Бандери, Симоненка) мають низький рівень руху; подекуди вони не обладнані тротуарами, унаслідок чого проїзну частину часто використовують також пішоходи.

Проїзди завширшки 3,5 м забезпечують транспортний доступ до житлових будинків і проїзд спеціальної техніки. Зазвичай вони не мають окремих тротуарів і використовуються спільно автомобілями та пішоходами.

Вулична мережа «Нового Стебника» забезпечує належну проникність і зв'язність міської тканини і є ефективною для наявного трафіку, але не забезпечує достатньої інклюзивності і мультимодальності, бо переважно орієнтована на автомобілі, піші подорожі є доступними лише для людей без фізичних і когитивних порушень.

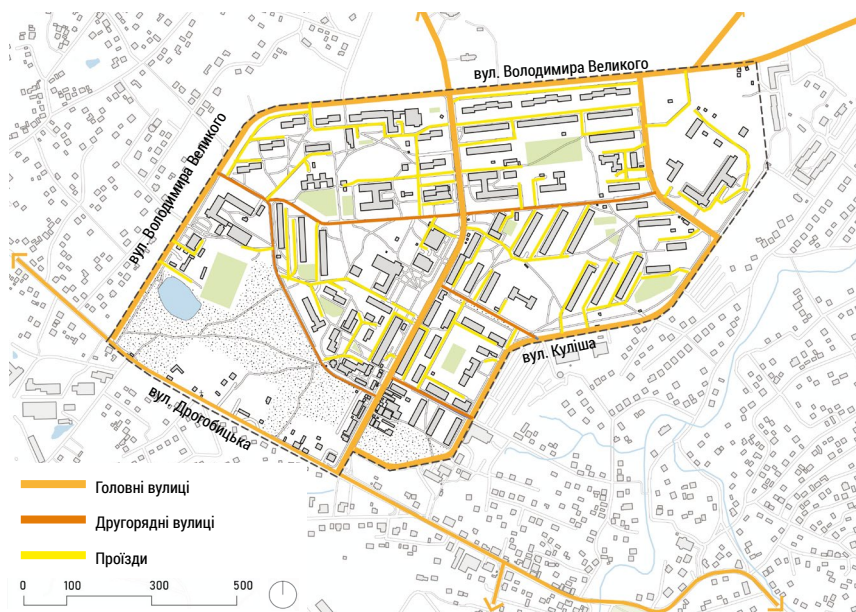

Рис. 24. Мережа вулиць і проїздів
Джерело: OSM.org

Рис. 25. вул. Калнишевського
Джерело: Розквіт

РОЗТАШУВАННЯ ПОСЛУГ І ПІШОХІДНІСТЬ

Згідно з методологією «MY Neighbourhood» (принципи 1.1, 2.3, 4.2, 5.3 «Близькість і пішохідність») мешканці повинні мати 5 хвилин пішої ходи (від 400 до 450 м) до основних послуг. Це забезпечує компактність, зв'язність, інклюзивність, жвавість та стійкість міського середовища.

На території дослідження зосереджена значна кількість комерційних і соціальних послуг: супермаркети, аптеки, ринок, заклади загальної середньої та дошкільної освіти, міська лікарня та поліклініка.

За результатами опитування мешканців, усі необхідні для щоденного життя товари й послуги доступні в межах «Нового Стебника». Це пояснюється тим, що ділянка дослідження є центральною частиною міста. Вулиця Михайла Грушевського фактично виконує функцію «торговельної вулиці»: уздовж неї розміщено більшість магазинів, закладів харчування та інших сервісів. Активізація комерційної діяльності на цій вулиці відбулася після перенаправлення через неї основного транспортного потоку між Трускавцем і Дрогобичем.

Подібна концентрація «точок тяжіння» у поєднанні з високою проникністю міської тканини створює сприятливі умови для пішохідної мобільності. Дійсно, згідно з опитуванням, більшість мешканців пересуваються районом пішки, оскільки ключові об'єкти розташовані на незначній відстані, що, правда, піше пересування є доступним лише людям без фізичних і когнитивних порушень.

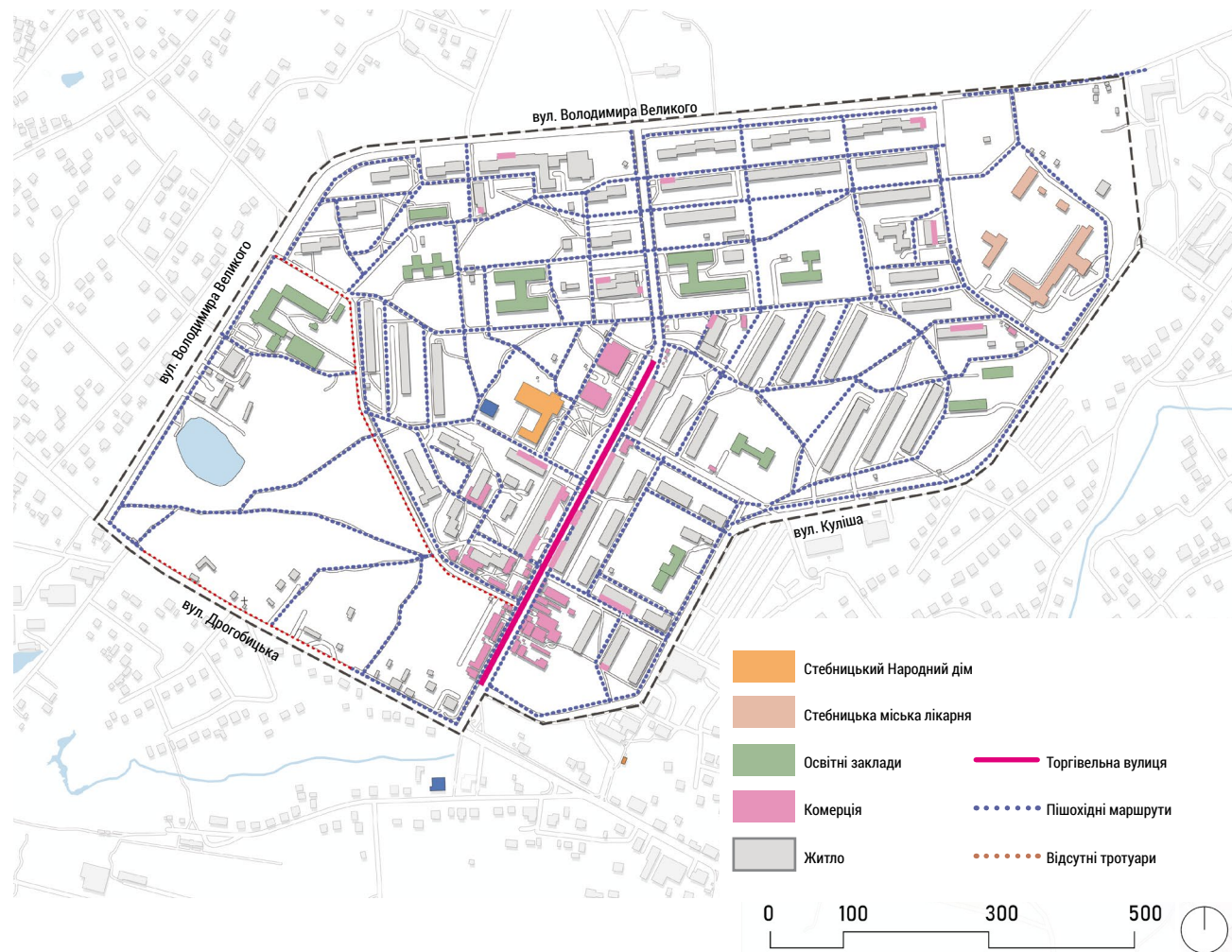

Рис. 26. Точки тяжіння і пішохідні маршрути
Джерело: OSM.org

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ

Відповідно до принципу 3.6 «Безбар'єрне середовище» методології «MY Neighbourhood» безбар'єрність є ключовою умовою інклюзивності.

На ділянці дослідження більшість громадських і житлових будівель, а також основні пішохідні маршрути є небезбар'єрними та малодоступними для осіб з фізичними й когнітивними порушеннями. Наразі люди, які потребують безбар'єрного пересування, часто змушені користуватися проїжджою частиною, оскільки вона зазвичай має рівніше покриття, ніж тротуари.

Дрогобицька громада визначила інклюзивну мобільність одним із пріоритетів у межах КІР і вже розпочала практичні кроки. Для Стебника розроблено безбар'єрний маршрут, що повністю проходить через ділянку дослідження та поєднує основні точки тяжіння. Водночас низка об'єктів на мапі безбар'єрності є лише частково доступними й потребує доопрацювання: пандуси мають надмірний кут нахилу, зберігаються високі пороги, незручний кут відкривання дверей. У багатьох місцях тротуари потребують ремонту, заміни покриття та влаштування понижених переходів.

Станом на зараз рівень доступності ділянки для пішого пересування осіб з фізичними й когнітивними порушеннями є низьким: передбачено значні покращення, однак вони ще не реалізовані. Додатковим чинником, що погіршує інклюзивність пересування, є недостатнє вуличне освітлення віддалених від центральної вулиці ділянок, яке робить пересування у темний час доби небезпечним.

Рис. 27. Схема запланованого безбар'єрного маршруту в м. Стебник
Джерело: OSM.org

Рис. 28. Вул. Михайла Грушевського поблизу ринку
Джерело: Розквіт

ВЕЛОСИПЕДНИЙ ТРАФІК

Згідно принципам 2.2, 4.6, 5.5 «Мультимодальний транспорт» методології «MY Neighbourhood» велоінфраструктура є важливим елементом зв'язності, жвавості і стійкості міст.

У Стебнику існує як внутрішній, так і транзитний велосипедний рух між сусідніми містами, однак спеціалізована велоінфраструктура відсутня.

Велосипеди є популярними серед молоді – на центральній площі постійно спостерігаються групи дітей і підлітків на велосипедах. Велотранспортом також користуються мешканці приватної забудови навколо ділянки дослідження, для яких відстані є значними, а громадський транспорт – обмеженим. Для власників індивідуальних будинків зберігання велосипеда не створює труднощів, тоді як для мешканців багатопверхівок це є проблемою через відсутність ліфтів і спільних велосховищ на перших поверхах.

Відсутність велосипедних смуг чи доріжок знижує безпеку пересування на велосипеді. Водночас мешканці не виокремлюють відсутність велоінфраструктури як суттєву проблему, що можна пояснити загалом невисоким автомобільним трафіком на більшості вулиць, де проїжджа частина де-факто використовується спільно автомобілістами й велосипедистами, а також пішоходами.

За таких умов під час планування веломережі важливо визначити ділянки, де спеціалізована інфраструктура є критично необхідною, а де вулиці зі змішаним рухом наразі адекватно виконують свою функцію.

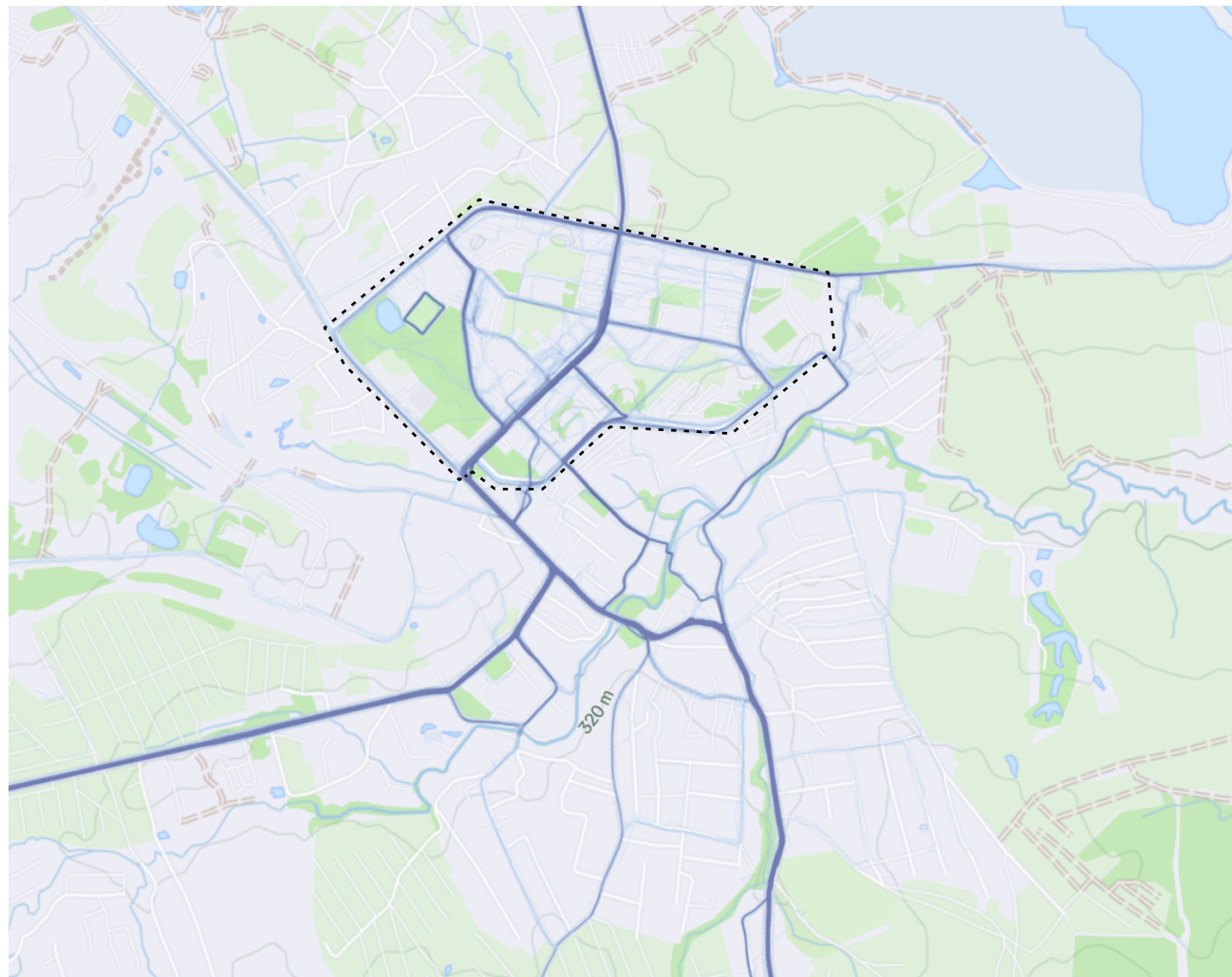

Рис. 29. Велосипедний трафік
Джерело: Strava Maps

ГРОМАДСЬКИЙ ТРАНСПОРТ

Згідно принципам 1.3, 3.5 «Ефективний і доступний громадський транспорт», а також 2.2, 4.6, 5.5 «Мульти-модальний транспорт» методології «MY Neighbourhood» ефективність і доступність громадського транспорту є важливим елементом компактності, зв'язності, інклюзивності, жвавості і стійкості міст.

Громадський транспорт в Стебнику представлений приміськими і міжміськими автобусами і маршрутними таксі. Сполучення забезпечується комунальними підприємствами транспорту і приватними перевізниками. Автопарк як комунальних так і приватних перевізників характеризується високим ступенем зносу і не забезпечує комфорту для пасажирів. Розклад є формально фіксованим, але не надійним. Можливість відслідковувати рух в реальному часі є тільки для автобуса №18 сполученням Дрогобич-Стебник.

Тільки на маршруті №18 є низькопольні автобуси, які доступні для людей на кріслах колісних.

Маршрут до Дрогобича проходить по вулиці Дрогобицькій, яка частково замощена бруківкою, що значно сповільнює рух, через це маршрут з автостанції Дрогобича до автостанції Стебника (10,6 км) займає 40 хв.

Загалом громадський транспорт забезпечує низький рівень комфорту, надійності, інклюзивності і є неефективними по часу. Через це мешканці за можливості використовують автомобіль для тих подорожей, які занадто далекі для додання пішки.

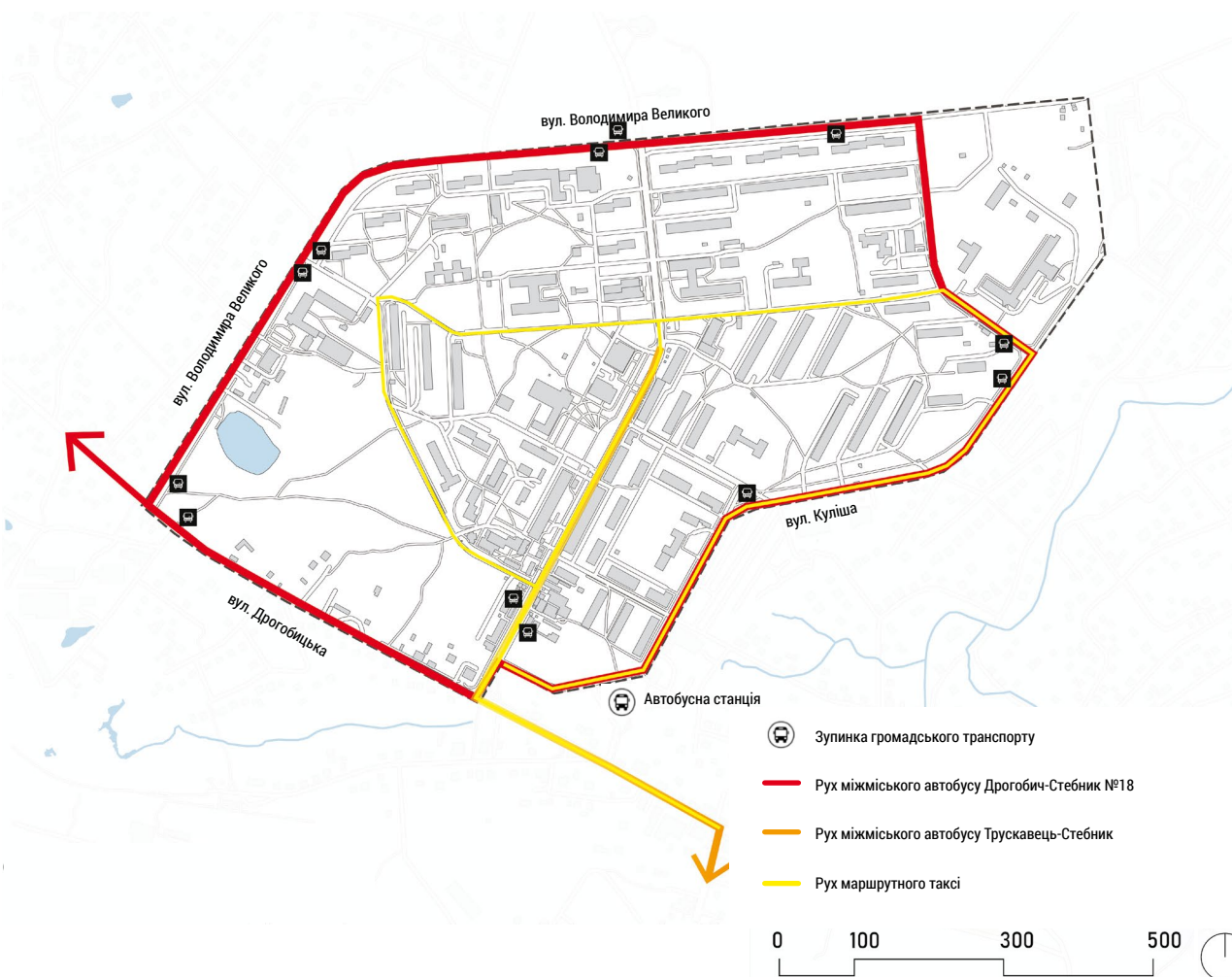

Рис. 30. Схема руху громадського транспорту
Джерело: OSM.org

ГРОМАДСЬКІ ПРОСТОРИ

Згідно з методологією «MY Neighbourhood» (принципи 2.8, 3.7, 3.9, 3.10, 4.4, 4.9), міста стають більш зв'язними, інклюзивними та жвавими, коли мають розвинену мережу привітних, різноманітних, доступних і безпечних громадських просторів, що відображають локальну ідентичність.

Ділянка дослідження має розгалужену й достатню за площею мережу переважно озелених громадських просторів, однак для них характерні однотипність функцій, застаріла естетика та слабкий зв'язок із локальною ідентичністю. З інтерв'ю з мешканцями випливає, що «в Стебнику ніде гуляти» і «тут нічого не відбувається».

Головним громадським простором «Нового Стебника» є площа Шевченка (1), на якій відбуваються основні публічні події – концерти, святкування, зібрання. Площа має значну замощену поверхню й обмежене озеленення, що підвищує ризик перегріву в теплий період. Її просторово-візуальний «код» залишається радянським. За ініціативи міської ради в 2024 році розроблено та затверджено проєкт реконструкції площі.

Вулиця Михайла Грушевського (2) виконує роль важливого громадського простору, оскільки вздовж неї зосереджено більшість магазинів і сервісів. Профіль вулиці загалом комфортний, із наявними елементами озеленення. Наразі вулиця не є безбар'єрною, як і площа Шевченка, проте обидва простори включені до плану реалізації безбар'єрного маршруту, який міська рада планує впроваджувати у 2025–2030 роках.

Рис. 31. Громадські простори
Джерело: Розквіт

Статус зелених насаджень загального користування мають парк «Молодіжний» (3), сквер на вул. Куліша (4) і бульвар на вул. Степана Бандери (5). Парк «Молодіжний» площею близько 8 га є природною територією без будь-якої інфраструктури. Парк використовується для транзиту до зупинок громадського транспорту, але не має покриття доріжок і освітлення. Активні мешканці власними силами встановили декілька лав та урну, молодь облаштувала імпровізований памптрек. Біля озера можна бачити поодиноких рибалок. Через зарослість, відсутність інфраструктури та системного догляду потенціал парку реалізується мінімально.

Сквер на вул. Куліша (4) і бульвар вздовж вул. Степана Бандери використовуються мінімально через низьку якість інфраструктури.

У межах ділянки дослідження майже немає «закритих» непрохідних територій: навіть двори багатоквартирних

будинків є умовно приватними та прохідними. Між ними розташовані великі озеленені простори спільного користування, які формально не належать окремим будинкам. Їх утримання покладене на комунальні служби, однак через обмежені ресурси догляд за зеленими насадженнями та ігровими, рекреаційними й спортивними майданчиками є недостатнім. Більшість таких майданчиків створені мешканцями, що свідчить про наявний запит на «місця зустрічей», але їхній стан демонструє відсутність системного утримання.

Рис. 32. Площа Шевченка
Джерело: Розквіт

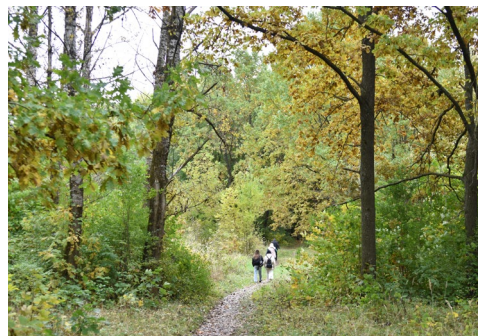

Рис. 33. Парк «Молодіжний»
Джерело: Розквіт

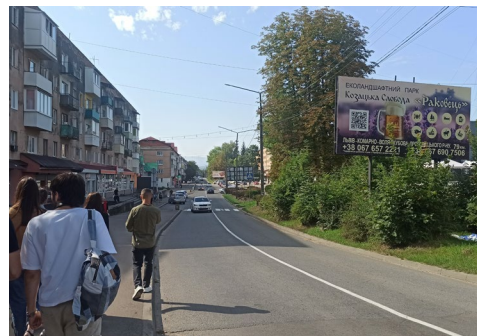

Рис. 34. Вул. Михайла Грушевського
Джерело: Розквіт

Рис. 35. Бульвар вздовж вул. Степана Бандери
Джерело: Розквіт

ЗЕЛЕНО-БЛАКИТНА МЕРЕЖА

Згідно методології «MY Neighbourhood» (принципи 1.5, 2.5, 4.7, 5.7 5.8) наявність зелено-блакитної мережі і її інтеграція в міську тканину сприяє стійкості міст перед зміною клімату, сталій мобільності, збереженню біорізноманіття і покращує якість життя і рівень здоров'я мешканців.

Ділянка дослідження характеризується високим відсотком озеленення: двори та спільні зелені простори житлової забудови мають значні площі трав'яного покриття та багато дорослих дерев. Біля окремих будинків мешканці облаштували городи.

Екологічна зв'язність території є достатньою як у межах ділянки, так і з природними зонами за її межами: ділянку оточує зелена приватна забудова та поля. На південь протікає річка Солонця, яка наразі не інтегрована в міську структуру.

Місцевий клімат є вологим, рослинність отримує достатньо вологи та добре розвивається. Ризик затоплень невисокий, оскільки територія розташована на вододілі, має незначний ухил, а більшість поверхонь є водопроникними, що сприяє природному відведенню й інфільтрації опадів.

Загалом житлова забудова має вигляд парку з розташованими в ньому будівлями. Своєчасна та якісна обрізка дерев та косіння трави є суттєвим і іноді непомірним навантаженням для обмеженого місцевого бюджету, що призводить до недостатнього догляду за зеленими насадженнями з боку комунальних служб.

Рис. 36. Супутникове фото ділянки дослідження
Джерело: ESRI Satellite

ЖИТЛОВА ЗАБУДОВА

Відповідно до методології «MY Neighbourhood» (принципи 1.4 і 4.5), належна щільність забудови є необхідною умовою компактності та жвавості міського середовища, оскільки підтримує різноманітність функцій і економічну активність. Згідно з принципами 3.1, 3.2 і 5.6, розмаїття типів житла та його доступність є важливими передумовами інклюзивності й стійкості міст.

Територія дослідження представлена 53 багатоквартирними будинками висотою від 4 до 9 поверхів. Наразі щільність забудови «Нового Стебника» є найвищою в громаді й нетиповою для навколишньої малоповерхової забудови. Висока щільність була спроектована для розміщення працівників ДГХП «Полімінерал», яке припинило діяльність у 1988 році. В сучасних умовах, коли в місті практично відсутні робочі місця, така щільність забудови є економічно та соціально невиправданою і поступово знижується. Відтік населення частково стримується тим, що квартири перебувають у приватній власності, тож для багатьох мешканців є вигіднішим залишатися жити в Стебнику та працювати в інших містах. Натомість молодь, яка не має житла у власності, здебільшого виїжджає на навчання і роботу у інші міста.

Увесь житловий фонд є одноманітним за типологією та перебуває в приватній власності. Комунальне доступне житло для оренди відсутнє. Виняток становлять місця тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, які не є повноцінним постійним житлом. Міська влада працює над розробленням довгострокових рішень щодо розселення ВПО.

Рис. 37. Житлова забудова
Джерело: Розквіт

СТАН ДВОРІВ І СПІЛЬНИХ ЗЕЛЕНИХ ПРОСТОРІВ

Під час інтерв'ю мешканці в переважній більшості, зазначали такі проблеми стосовано стану дворів:

- непорядковане паркування приватних авто;
- подекуди поганий стан проїздів, тротуарів, пішохідних доріжок;
- відсутність або поганий стан дитячих майданчиків, відсутність місць для дозвілля підлітків і молоді;
- недоступність дворів і під'їздів для маломобільних груп населення;
- відсутність спільного бачення ОСББ, щодо благоустрою дворів і оздоблення будинків.

Із спостережень:

- мешканці самотужки намагаються обмежити транзитний проїзд приватних авто, встановлюючи стовбчики чи шлагбауми;
- старі покришки залишаються популярним матеріалом

оздоблення і благоустрою дворів – за допомогою них огороджують клумби і палісадники, обмежують заїзд автотранспорту на газони;

- мешканці облаштовують місця для сидіння біля під'їздів або навпроти них, встановлюють лави, столи, гойдалки.

Програма співфінансування благоустрою «40:60»

З 2023 році в громаді працює цільова Програма співфінансування – мешканці можуть ініціювати проведення поточних ремонтів прибудинкових територій, тротуарів, доріжок, дитячих майданчиків та об'єктів благоустрою, маючи 40% необхідних коштів. Решту 60% вартості проєктів оплачує місцевий бюджет. У Програмі можуть брати участь як фізичні особи так і органи самоорганізації населення, ОСББ, громадські організації, благодійні фонди, ініціативні групи та комунальні підприємства.

Рис. 38. Двір в житловій забудові
Джерело: Розквіт

Рис. 39. Двір в житловій забудові
Джерело: Розквіт

Рис. 40. Двір в житловій забудові
Джерело: Розквіт

СТАН БУДИНКІВ І МЕРЕЖ

Багатоквартирний житловий фонд Стебника переважно був збудований в 1970-ті роки. З того часу капітальний ремонт цих будинків не проводився. Майже всі вони потребують термомодернізації, бо мають клас енергоефективності G або менше.

Дрогобичська міська рада реалізує дві місцеві ініціативи паралельно з програмою Фонду «Енергодім», щоб допомогти ОСББ поліпшити енергоефективність будівель: цільову компенсаційну програму «Тепла оселя» (2022–2024) та програму співфінансування капітального ремонту (2023–2025).

Опалення централізоване. Котельню нещодавно модернізовано на потужну твердопаливну. Частково проведена заміна тепломереж.

У місті наразі діє чотири місця компактного проживання ВПО. Крім того, муніципалітет напрацьовує механізми, щодо ремонту і заселення декількох сімей ВПО у 6 вільних малоповерхових будинків.

Один багатоповерховий будинок по вул. Симоненка, один знаходиться у приватній власності і перебуває у занедбаному стані. Місцеві жителі вказували на нього, як на проблему для безпеки і небезпечне місце.

Рис. 41. Багатоквартирні будинки
Джерело: Розквіт

Рис. 42. Будинок по вул. Михайла Грушевського
Джерело: Розквіт

Рис. 43. Гуртожиток - місце компактного проживання ВПО
Джерело: Розквіт

ІНТЕРВ'Ю З ПЕРЕХОЖИМИ

Інтерв'ю проводились студентами Харківської школи архітектури в рамках студійного проєкту в вересні 2025 року. Загалом було опитано 11 мешканців.

Де Ви проводите вільний час?

«Я - дома, на лавочці біля під'їзду, а діти гуляють в центрі, біля Шевченка, біля АТБ - більше у нас ніде» **Пані Стефа**
«Катаюсь по місту на велосипеді»
Роман, 14 років

«Гуляємо [з дитиною] по центру, бо більше немає де»
Наталя, 31 рік

«З собакою гуляю»
Володя, 59 років

«Гуляємо [з дитиною] в центрі на площі Шевченка, бо більше немає де» **Ірина, 29 років**

«Раніше проводив в бургерній, в центрі, в парку»
Станіслав, 27 років
зараз не проживає в Стебнику

Чого в Стебнику бракує?

«Парк би якийсь для всіх»
Пані Стефа

«Кінотеатр, спортивний майданчик, волейбольне поле»
Валерія, 17 років

«Якийсь парк [в районі "Стройка"] де можна посидіти поговорити»
Іван, 60 років

«Якогось клуба, парку для трюків на велосипедах»
Роман, 14 років

«Дитячий центр або парк розваг, щось для дітей»
Наталя, 31 рік

«Щось для дітей, ігрова кімната, тут нема нічого для дітей, нічого для розвитку, самі магазини і аптеки»
Ірина, 29 років

Чим пишастесь в Стебнику?

«А що тут є? Тут нічого нема чим пишатись»
Пані Стефа

«Сквером Героїв»
Іван, 60 років

«Пишаюсь, що тут багато людей займаються спортом, футболом»
Роман, 14 років

«Пишаюсь, що є люди, які особисто багато роблять - лавочки, майданчики»
Юрій, 46 років
«Нічим, все потребує покращення»
Станіслав, 27 років

Як би ви описали Стебник для людини, що тут не була?

«Нормальне маленьке містечко, досить уютне, без пограбувань»
Пані Стефа

«це цікаве місто, тут багато молоді, але ніде проводити вільний час»
Валеря, 17 років
«Ідеальне місто»
Роман, 14 років

«Село міського типу»
Наталя, 31 рік

«Село без сільської ради, нічим не пишаємось»
Ірина, 29 років

«Середнє місто» **Іван, 60 років**

Чи місто розвивається і має потенціал?

«Якщо війна буде тривати більше року, то тут нікого не залишиться»
Іван Васильович, 62 роки
«Так, з'являються нові магазини» **Роман, 14 років**

«Так, будуються нові магазини, може, буде цікаво»
Наталя, 31 рік

«Так, є ініціативи людей, роботи немає, благоустрію немає, краєвидів немає, пишаюсь людьми»
Юрій, 46 років

«Так, потенціал міста в людях» **Станіслав, 27 років**

«Ні, відкриваються тільки нові магазини » **Ірина, 29 років**

Рис. 44. Інтерв'ю з мешканцями
Джерело: Розквіт

МАПА ПОТРЕБ

За результатами аналітичної роботи, польових досліджень, а також проведених інтерв'ю з мешканцями та експертами була сформована мапа потреб. Надалі команда РоЗквіт уточнила та верифікувала її спільно з мешканцями під час воркшопу, який відбувся 11 жовтня 2025 року.

На мапі були позначені локації, які мешканці визначили як потенційні точки майбутніх змін та просторових інтервенцій. Окремо були зафіксовані загальні потреби, що стосуються ширшого міського контексту, які було винесено в нижню частину мапи, зокрема:

- забезпечення зручних і доступних тротуарів та пішохідних доріжок;
- впорядкування системи паркування;
- уніфікація стилю вивісок і комерційних фасадів;
- відновлення роботи басейну в школі № 18 (поза межами планувального району, для якого розробляється дана Концепція) тощо.

Учасникам воркшопу було запропоновано:

- за допомогою зелених круглих стікерів позначити, на їхню думку, п'ять найважливіших заходів (потреб або інтервенцій);
- за допомогою червоних круглих стікерів позначити заходи (потреби або інтервенції), які вони вважають неактуальними або такими, з якими не погоджуються;
- на квадратних стікерах сформулювати та додати власні ідеї і потреби.

Такий підхід дав змогу перевірити й доповнити попередні напрацювання та врахувати бачення і потреби мешканців на наступних етапах роботи над Концепцією.

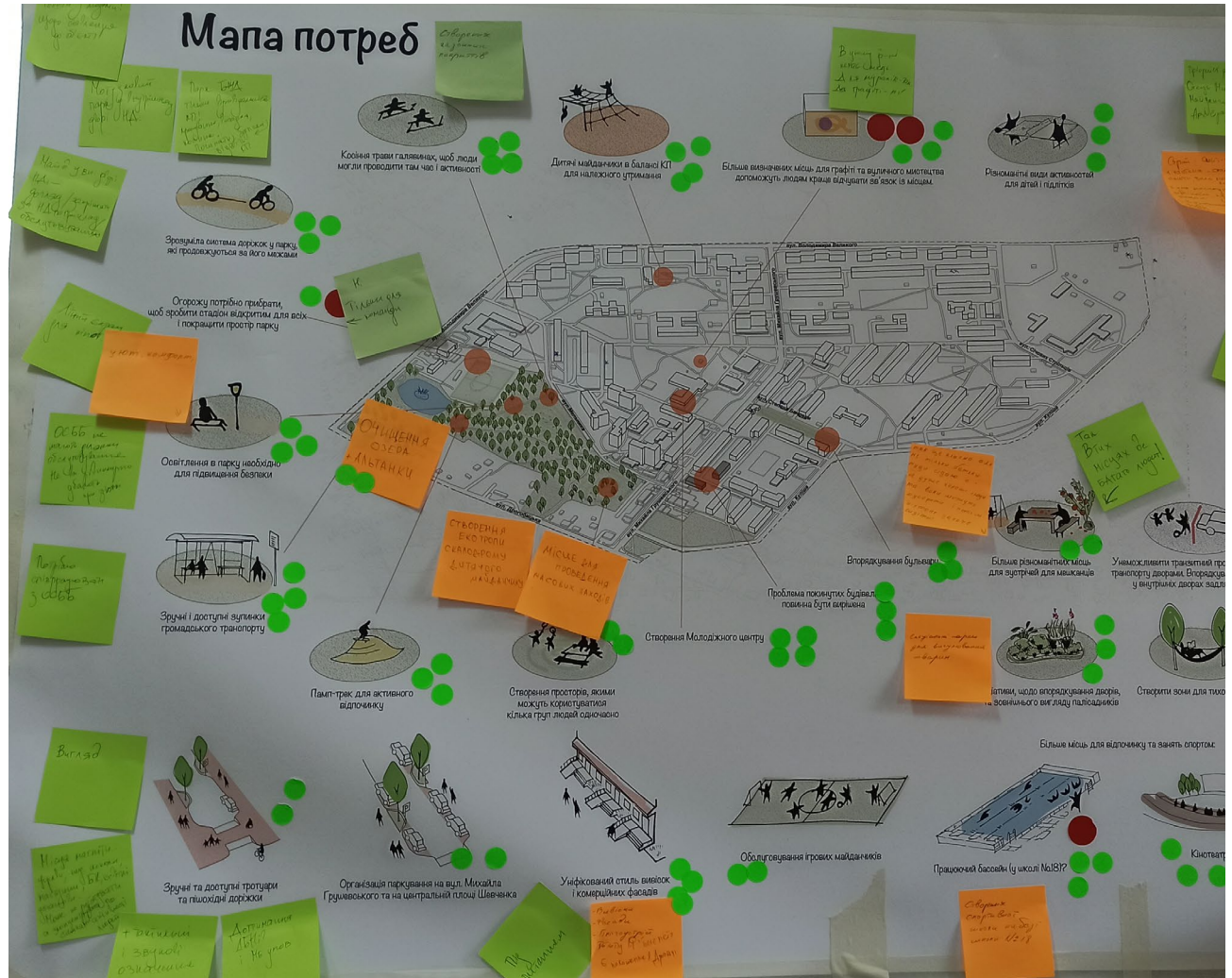

Рис. 45. З воркшопу 11 жовтня 2025 року: уточнення Мапи потреб
Джерело: РоЗквіт

SWOT І ЗВ'ЯЗОК З ПРИНЦИПАМИ «MY NEIGHBOURHOOD»

СИЛЬНІ СТОРОНИ

- Віддаленість від лінії фронту.
- Розташування в передгір'ї Карпат, що сприяє розвитку локального туризму і реабілітаційних послуг.
- 2.5 5.7 • Великий відсоток зелених територій у відношенні до загальної площі.
- 1.4 4.5 • Ефективна щільність населення.
- 2.1 5.4 • Ефективна мережа вулиць.
- 1.2 • Наявність основних послуг у пішохідній доступності.
- 1.1 2.3 4.2 5.3 • Концентроване розташування точок тяжіння.
- Наявність локальних лідерів і довіра до них.
- Фінансова підтримка (спонсорство/меценатство) з боку впливових вихідців зі Стебника.
- Наявність багатoproфільної лікарні, основні відділення якої нещодавно модернізовані.

СЛАБКІ СТОРОНИ

- 3.3.1 5.9 • Низький рівень економічного розвитку, недостатня кількість робочих місць.
- 2.2.1 3.5 4.6.1 • Громадський транспорт не забезпечує достатнього рівня комфорту, надійності, доступності.
- 3.6 5.4.1 • Слабка інфраструктура безбар'єрності і доступності.
- 3.7 3.9 4.9 • Громадські простори є одноманітними та функціонально недостатньо насиченими, що обмежує можливості для дозвілля, розвитку та занять спортом.
- 2.2.2 2.6.3 5.5 • Відсутність чітко виділених веломаршрутів, велопарковок і місць зберігання велосипедів.
- 1.3.2 • Неорганізоване паркування вздовж головної вулиці і у дворах.
- 5.6 • Високий ступінь фізичного зносу багатоквартирних будинків, низька енергоефективність.
- 3.1 3.2 • Одноманітність варіантів житла, відсутність муніципального соціального житла.
- 5.6.1 • Зношеність інженерного обладнання і мереж, які забезпечують надання комунальних послуг

МОЖЛИВОСТІ

- Реалізація заходів з енергоефективності за державними і муніципальними програмами.
- Використання програми співфінансування «60х40» для благоустрою дворів і громадських просторів.
- Залучення міжнародного грантового фінансування.
- Подальша підтримка та інтеграція ВПО.
- Розробка і реалізація муніципальних програм культурного та економічного розвитку.
- Розвиток медичного туризму та реабілітації ветеранів війни.
- Розвиток туризму на базі спадщини солевидобутку.
- Реновація громадських просторів, створення нових можливостей для саморозвитку і дозвілля.
- Використання територій непрацюючих підприємств для розвитку економіки, зокрема для релокації підприємств з прифронтових зон.

ЗАГРОЗИ

- Втрата ідентичності промислового міста, міста шахтарів, міста солевара, самосприйняття як пригороду Дрогобича, транзитного міста.
- Загроза екологічних катастроф через індустриальне минуле: карстові провали та прорив хвостосховищ.
- Відсутність можливостей (станом на зараз) для ревіталізації індустриальної спадщини – солеварні Саліна, шахт Кюбек, підземних «лабіринтів».
- Низька інвестиційна привабливість через війну.
- Старіння населення, активний виїзд працездатного населення в Канаду і Польщу.
- Менша фінансова спроможність громади інвестувати в розвиток через необхідність інвестувати в оборону.
- Близькість до більших міст, які перетягують ресурси, робочу силу, молодь.

ОБГОВОРЕННЯ ПРОГРАМИ ПАРКУ

На початку проекту парк «Молодіжний» був визначений муніципалітетом як громадський простір із значним потенціалом впливу на все місто. Дослідження, проведене командою Розквіт, підтвердило важливість його розвитку: із транзитної та небезпечної території парк може перетворитися на точку тяжіння для мешканців Стебника та сусідніх міст.

Обговорення програми парку відбувалося у два етапи. Спочатку мешканці пройшли опитування, далі працювали з друкованими мапами, розміщуючи на них елементи майбутньої програми. Частину рішень запропонувала команда, інші учасники сформулювали самостійно. Так з'явилися, зокрема, ідеї еко-стежки, галявини з альтанками біля озера та педагогічної ферми.

Результати опитування показали, що мешканці вважають доцільним розпочинати процес реконструкції парку вже в умовах воєнного стану, щонайменше на рівні планування. Вони підтримали більшість некомерційних активностей: дитячий майданчик, тиху зону відпочинку, памп-трек, спортивний майданчик, а також наголосили на потребі якісного освітлення, регулярного прибирання, доріжок і лавок.

Загалом учасники не заперечували проти появи окремих комерційних активностей і висловили готовність, у міру можливостей, долучатися до подальших обговорень та робіт із благоустрою. Особливу цінність для них становить природна привабливість парку, насамперед озеро.

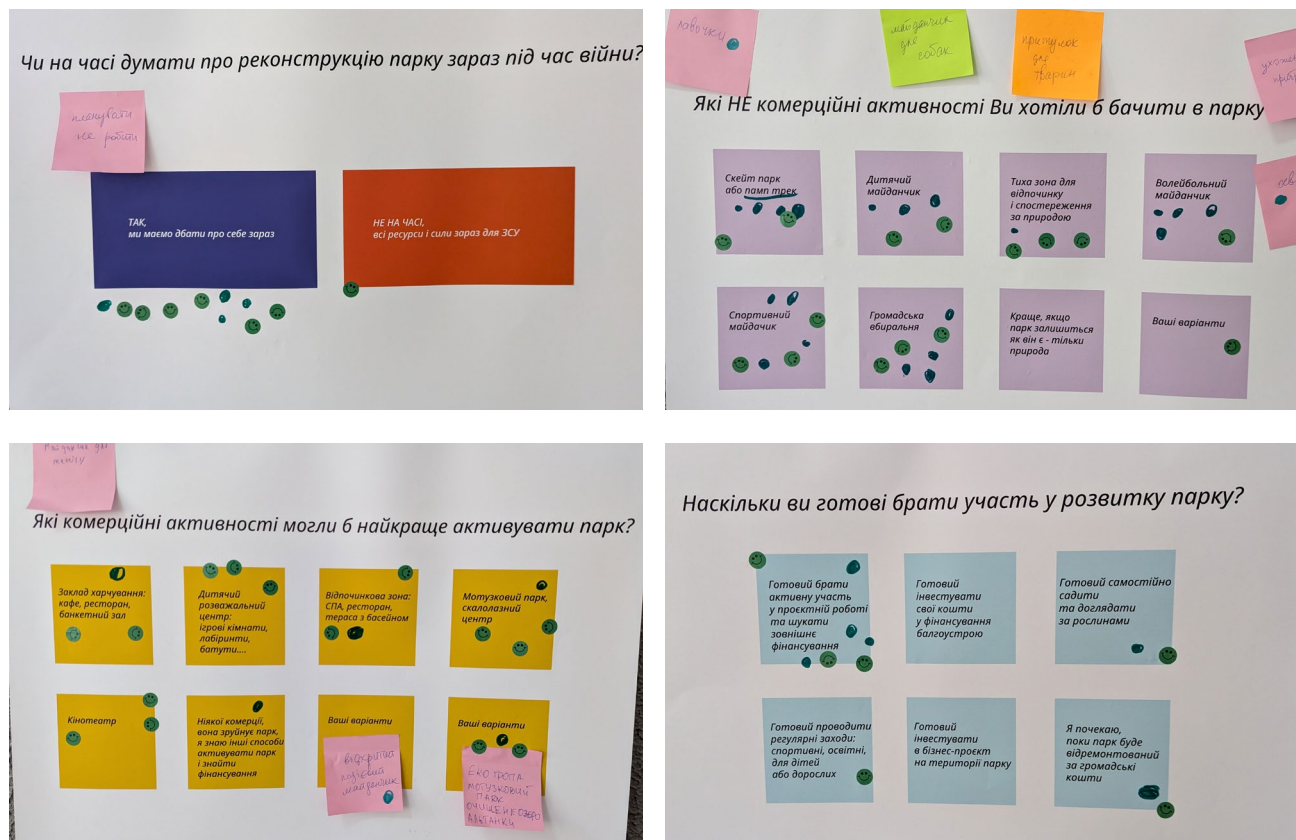

Рис.46-49. Результати опитування мешканців на воркшопі на тему розвитку парку «Молодіжний», 11 жовтня 2025 року
Джерело: Розквіт

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ

A serene landscape featuring a calm pond in the foreground, surrounded by tall reeds and grasses. The background is filled with a dense forest of green trees, with some foliage showing early autumn colors. The overall scene is peaceful and natural.

ЦІЛІ КОНЦЕПЦІЇ. ЗВ'ЯЗОК З ПРИНЦИПАМИ «MY NEIGHBOURHOOD»

**БІЛЬШЕ МОЖЛИВОСТЕЙ
ДЛЯ ОСОБИСТІСНОГО
РОЗВИТКУ,
ВІДПОЧИНКУ ТА СПОРТУ**

*2.8.1 ДОСТУПНІ ВІДКРИТІ
ГРОМАДСЬКІ ПРОСТОРИ*

*3.9 РІЗНОМАНІТНІСТЬ
ВІДКРИТИХ ГРОМАДСЬКИХ
ПРОСТОРІВ*

*4.1.1 ЗБАЛАНСОВАНЕ
ПОЄДНАННЯ ДІЯЛЬНОСТЕЙ*

**ДОСТУП ДО ОЗЕРА
ТА СТАДІОНУ ДЛЯ ВСІХ**

*1.5 ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ
БЛАКИТНО-ЗЕЛЕНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ*

*4.7 ЗВ'ЯЗОК З ПРИРОДНИМ
СЕРЕДОВИЩЕМ*

**ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ
ТА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК**

*1.4.2 ПОВТОРНЕ ВИКОРИСТАННЯ
ЗАКИНУТИХ БУДІВЕЛЬ І ДІЛЯНОК*

*4.9 РІЗНОМАНІТНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТЕЙ
ТА ВІДКРИТИХ ГРОМАДСЬКИХ
ПРОСТОРІВ*

**ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ
БЛАГОУСТРОЮ ГРОМАДСЬКИХ
ЗЕЛЕНИХ ЗОН І ДВОРІВ**

*2.5.2 ІНТЕГРОВАНІ ТА ПОЄДНАНІ
ПРИРОДНІ КОРИДОРИ*

3.9.1 ПРИВАБЛИВІ СПІЛЬНІ ПРОСТОРИ

Рис. 53. Цілі концепції
Джерело: Розквіт

ОПИС КОНЦЕПЦІЇ

Дослідження показало, що найгострішою проблемою Стебника, яку можна вирішити за допомогою просторових «точкових» втручань, є відсутність або недостатня кількість сучасних, безпечних і доступних громадських просторів для спорту, спілкування та відпочинку.

Пропозиції Концепції зосереджуються на створенні нових громадських просторів, розвитку існуючих «місць зустрічей», обладнаних ініціативами мешканців, а також на об'єднанні їх в єдину мережу за допомогою зелених, безпечних і добре освітлених маршрутів.

Наявність високоякісних громадських просторів сприяє підвищенню стійкості громади, формуванню місцевих спільнот, взаємодії та зміцненню почуття приналежності та місцевої ідентичності. Все це має бути зроблено в рамках стійких концепцій дизайну на основі природи та інтеграції елементів дизайну і природної рослинності.

Пропонується зосередити зусилля на двох ключових ділянках активізації, розвиток яких може позитивно вплинути на все місто.

Зона активізації № 1 – внутрішній дворик Народного дому (Рис. 54).

Дворик має потенціал стати багатофункціональним громадським простором для:

- проведення освітніх та культурних заходів;
- неформальних зустрічей мешканців;
- реалізації ініціатив місцевої громади.

Запропоновані заходи не вимагають значних інвестицій і можуть бути реалізовані на основі партнерства між місцевою владою, відповідальними підприємствами та активними мешканцями.

Зона активізації № 2 – територія біля озера та стадіону в парку «Молодіжний» (Рис. 54).

Парк «Молодіжний» – це природна територія площею 8 га без будь-якої інфраструктури. Поряд з парком є дві огорожені ділянки: стадіон, що належить державному професійному ліцею, та комунальна ділянка для зберігання щепи. Парк та прилеглі території мають потенціал розвитку шляхом створення:

- зони активного відпочинку та спорту,
- базової інфраструктури – доріжок, освітлення, велосипедного маршруту,
- навчальної екостежки, мотузкового парку та навчальної ферми,
- закладу громадського харчування біля озера, що дозволить зберегти природну територію парку без втручання,
- базового благоустрою та громадської вбиральні.

Активізація спільних зелених просторів в житловій забудові

Окремий приклад наведено щодо організації дворів та зелених зон для спільного використання в житловій забудові.

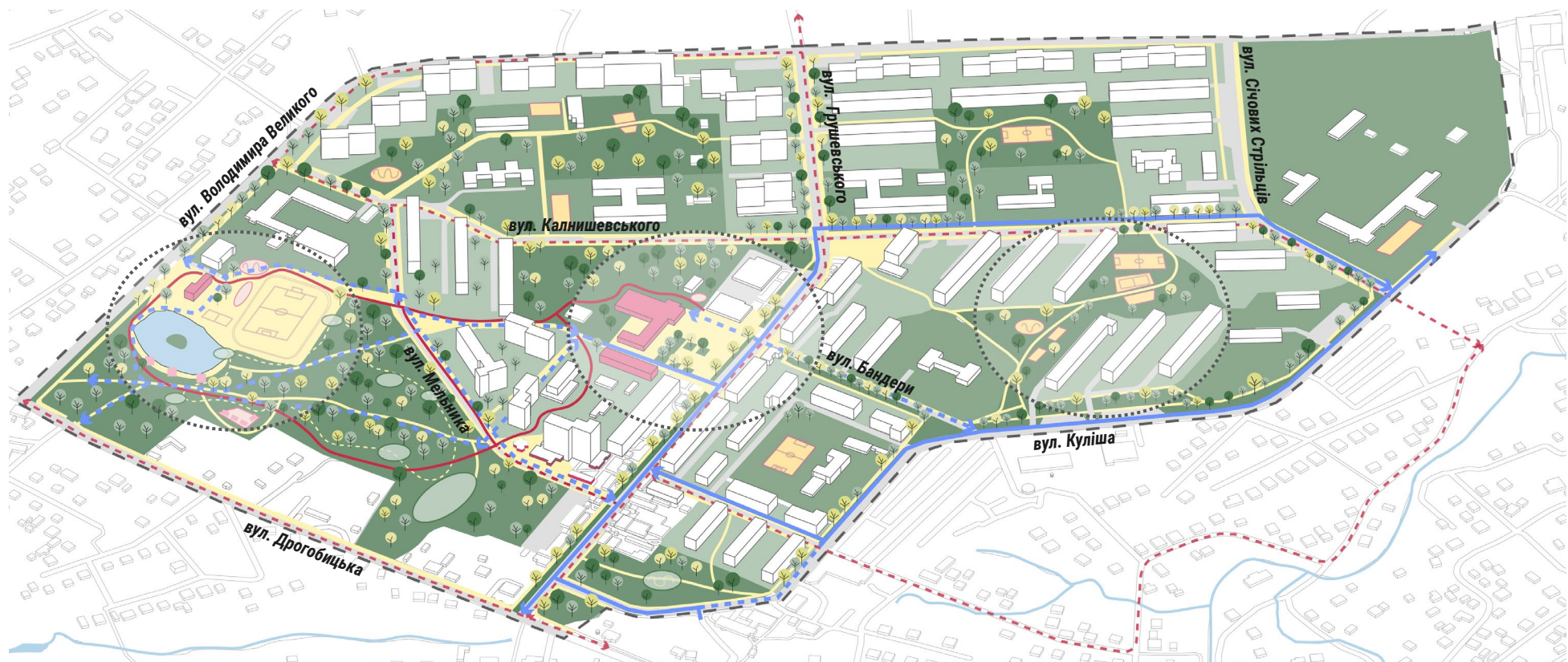
Запропоновані рішення спрямовані на:

- поліпшення зв'язку між дворами та спільними

зеленими зонами шляхом усунення надмірних поділів та фізичних бар'єрів і, натомість, зонування території за допомогою озеленення та різних типів покриття;

- формування взаємопов'язаної зеленої структури планувального району;
- організацію системи паркування та запобігання проїзду приватного транспорту через двори;- зміцнення соціальної згуртованості, стимулюванню розвитку малого бізнесу та місцевих ініціатив, а також позитивному впливу на якість міського середовища.

Усі запропоновані рішення підлягають подальшому вдосконаленню на наступних етапах проектування.

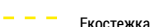

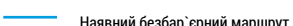

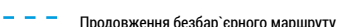

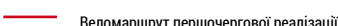

	Озеленення загального користування		Будівля, визначена для активізації		Екостежка
	Озеленена територія навчальних та медичних закладів		Ігрова/спортивна зона (пропозиція)		Наявний безбар'єрний маршрут
	Напівприватні двори багатоквартирних будинків		Ігрова/спортивна зона (існуюча)		Продовження безбар'єрного маршруту
	Елементи еко стежки		Громадський простір		Веломаршрут першочергової реалізації
	Дороги, проїзди і паркувальні майданчики		Пішохідний зв'язок між громадськими просторами		Веломаршрут другої черги

Рис. 54. Концепція планувального району «Новий Стебник»
Джерело: Розквіт

КОНЦЕПЦІЯ: ПРОСТОРОВІ ШАРИ

Більшість дворів багатопверхових будинків є проїзними, без чітко визначених місць для паркування, автомобілі можуть паркуватись усюди, в тому числі на зелених ділянках. Це погіршує безпеку пішого пересування та шкодить озелененню. Для покращення ситуації з паркуванням пропонується визначити реальну потребу в кількості місць для автомобілів, облаштувати та чітко позначити парковки для мешканців поруч із житловими будинками (не обов'язково безпосередньо біля під'їздів), а також за можливості скоригувати організацію руху, обмеживши транзитний проїзд через двори для всіх видів транспорту, окрім спецтехніки (Рис. 55 сторінка 42).

Згідно принципу 3.9.1 «Привабливі спільні простори», для популяризації соціальних мереж у громадах квартал повинен включати додаткові функції та простори, що заохочують до коротких прогулянок, фізичних навантажень, ігор та соціальних взаємодій, дозволяючи при цьому насолоджуватися приємним простором, таким як внутрішні двори, приватні/напівприватні ігрові майданчики, громадські сади, прилеглі до кварталу та розташовані в його межах, тощо. Згідно принципу 2.5.2 «Інтегровані природні коридори» парки та рекреаційні зони мають бути поєднані алеями, обсадженими деревами, та зеленою інфраструктурою для формування безперервних

екологічних мереж. Благоустрій парку «Молодіжний», підсилення зв'язків між житловою забудовою і парком, організація і належне утримання спільних озелених просторів і дворів дозволить створити взаємопов'язану озеленену структуру громадських просторів і місць для спілкування і взаємодії (Рис. 56, сторінка 44).

- Дороги, проїзди, паркувальні майданчики
- Місця зберігання приватних авто (існуючі гаражі)

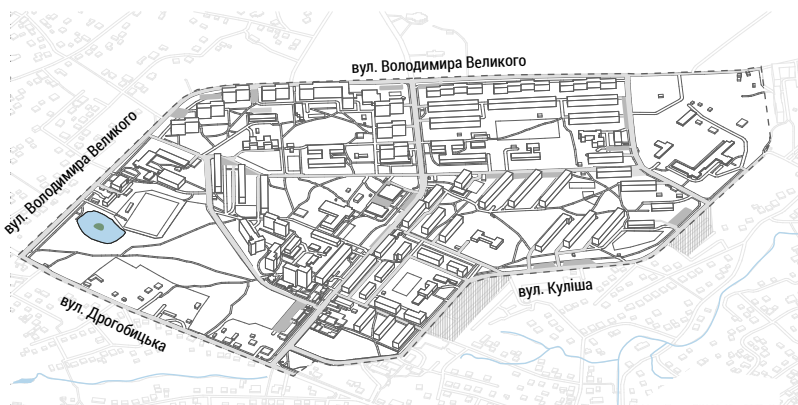

Рис. 55. Пропозиція розміщення паркувальних майданчиків і місць зберігання приватних автомобілів
Джерело: Розквіт

- Озеленення загального користування
- Озеленена територія навчальних та медичних закладів
- Напівприватні двори багатоквартирних будинків
- Напрямки доступу до зелених просторів загального користування
- Центри тяжіння

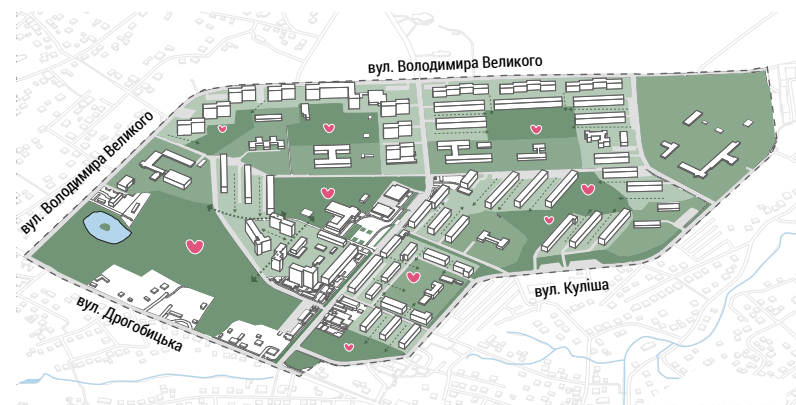

Рис. 56. Пропозиція створення взаємопов'язаної зеленої структури
Джерело: Розквіт

Згідно принципу 4.6 «Мультимодальний транспорт» мешканці повинні мати широкий вибір доступних та зручних видів транспорту, таких як велосипед, громадський транспорт / електронний транспорт та автомобілі, щоб різноманітні користувачі могли взаємодіяти з забудованим середовищем (в тому числі в економічному плані). Тому мережа вулиць повинна бути загальнодоступною та пристосованою для різних видів транспорту (велосипедні доріжки, тротуари, колії, інфраструктура громадського транспорту тощо) відповідно до принципів «комплексних вулиць». Для «Нового Стебника» пропонується створення велосипедного маршруту у 2 етапи: 1-м етапом може

стати відрізок, який поєднає площу Шевченка з парком «Молодіжний» і продовжиться кільцем прогулянкового маршруту у парку. 2-м етапом може стати детальне планування і реалізація міського і міжміського велосипедних маршрутів (Рис. 57, сторінка 45).

Згідно принципу 5.4.1 Універсально доступні вулиці для зручного та ефективного пересування для забезпечення зручного та безпечного пересування людей з будь-якими фізичними можливостями надзвичайно важливо забезпечити універсальну доступність. Відповідно до пункту 3.6.1, слід передбачити чіткі шляхи пересування, пандуси,

тактильні поверхні, зручні вказівники, доступні та зрозумілі для всіх користувачів вулиць (навігація для людей з вадами зору тощо), зелені та чіткі буфери та мінімальні бар'єри. Добре спланована мережа вулиць, що враховує топографічні особливості, має вирішальне значення для ефективного та зручного пересування для всіх. Для Стбеника вже заплановано влаштування безбар'єрного маршруту. Оскільки концепцією визначені додаткові точки тяжіння, пропонується продовжити безбар'єрний маршрут на інші громадські простори, зокрема на парк «Молодіжний» (Рис. 58, сторінка 45).

- Веломаршрут першочергової реалізації
- - - Веломаршрут другої черги
- Громадський простір

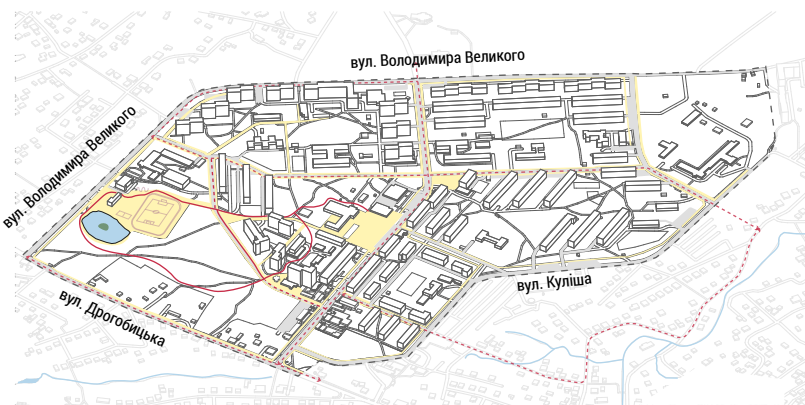

Рис. 57. Пропозиція створення мережі велодоріжок
Джерело: Розквіт

- Наявний безбар'єрний маршрут
- - - Продовження безбар'єрного маршруту
- Будівля, визначена для активізації
- Громадський простір

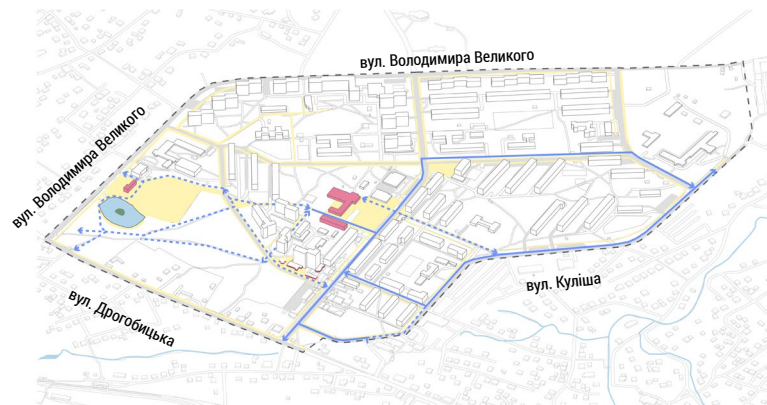

Рис. 58. Пропозиція продовження безбар'єрного маршруту
Джерело: Розквіт

ДІЛЯНКА АКТИВАЦІЇ 1: СТЕБНИЦЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ І БУДІВЛЯ УКРПОШТИ

Стебницький Народний дім на площі Шевченка сприймається як домінанта міського простору завдяки значним розмірам та центральному розташуванню на головній площі міста. Як і більшість радянських культурних споруд, Стебницький Народний дім є спорудою з «великими амбіціями»: його було зведено в період активного розвитку міста та успішної роботи хімічного підприємства-гіганта ДГХП «Полімінерал» і розраховано на динамічне зростання населення та високий рівень громадської активності.

Нині в Народному домі переважно функціонують гуртки для дітей та підлітків, а також проводяться культурні заходи. Будівля потребує капітального ремонту. В останні роки було здійснено часткові ремонти окремих приміщень завдяки залученому зовнішньому фінансуванню, зокрема оновлено бібліотеку, дитячий центр і спортивну залу. КІР пропонує створити в приміщенні Народного дому молодіжний центр.

Ідею реновації заднього дворику було сформульовано під час воркшопу, вона вже протягом певного часу обговорюється в громаді. Концепція впорядкування дворику, запропонована командою ГО Розквіт отримала підтримку як з боку громадської організації «Новий Стебник», так і з боку представників Інституту міста Дрогобича. Втілення не потребує значних коштів, але може мати суттєвий вплив на життя міста. Дворик вже зараз виглядає затишно, має людський масштаб, озеленення.

Рис. 59. Стебницький Народний дім
Джерело: Facebook Іван Куць

Рис. 60. Дворик Народного дому, жовтень 2025
Джерело: Розквіт

Рис. 61. Будівля Укрпошти, жовтень 2025
Джерело: Розквіт

Для активізації дворику, а також простору бібліотеки пропонується інтегрувати комерційну складову. Зокрема, створення невеликого молодіжного кафе, що не потребує кухні та може бути розміщене в окремій зоні бібліотечного приміщення. Традиційна модель, за якої відвідувачі лише читають у тихому приміщенні, вже не відповідає очікуванням молоді. Натомість поширеним є підхід, коли відвідувач може придбати напій, взяти книгу, зустрітися з друзями та комфортно спілкуватися. Лекції, презентації, камерні концерти, кінопокази та творчі воркшопи є типовою складовою діяльності сучасних бібліотек, які дедалі частіше функціонують як культурні центри. Наразі простір бібліотеки не пристосований для виконання таких завдань, а його модернізація вимагала б значних ресурсів. Натомість дворик може прийняти більшість нових функцій (хоч і тільки в теплу пору року), а його реновацію можна реалізувати швидше та простіше, що дозволить протестувати актуальність створення подібного культурного центру для громади Стебника.

Будівля Укрпошти, розташована поруч із Народним домом, містить значні площі, які більше не використовуються через скорочення поштових перевезень. Ці приміщення можуть стати важливим ресурсом для розвитку креативних бізнесів. Їх використання сприятиме додатковій активізації центральної частини міста, перетворивши нині частково занедбану будівлю на осередок економічного та соціального розвитку, адже креативні індустрії зазвичай позитивно впливають на простір навколо себе.

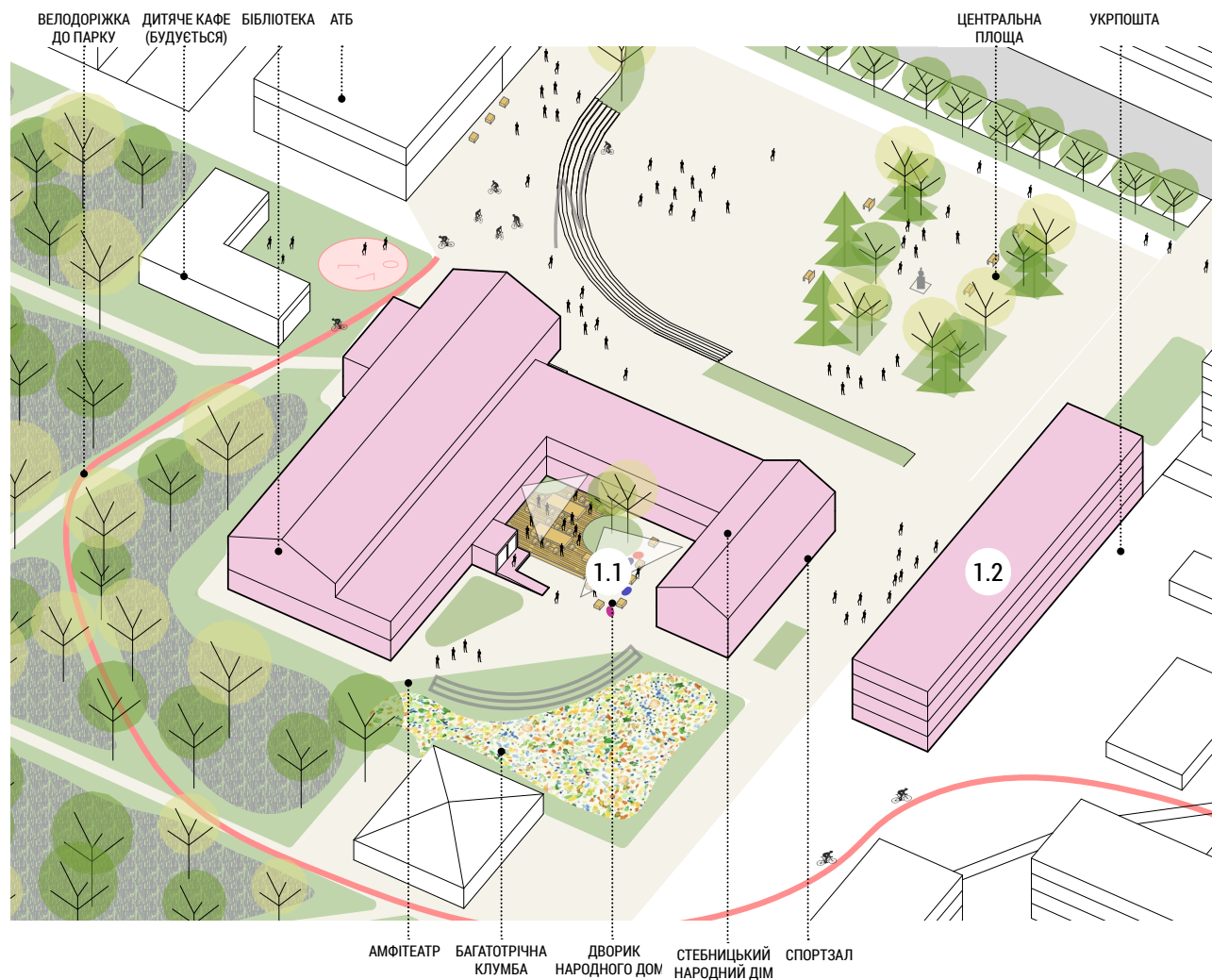

Рис. 62. Дворик Народного дому
Джерело: Розквіт

ІНТЕРВЕНЦІЯ 1.1: ОБЛАШТУВАННЯ ДВОРИКУ НАРОДНОГО ДОМУ

У дворіку Народного дому пропонується облаштувати багатофункціональний простір для відпочинку та проведення заходів у теплий період року святкування Міжнародного дня дитини проходять на майдані Шевченка, кінопоказів та лекцій. Особливо передбачається запровадження комерційної складової: у приміщенні бібліотеки планується виділити площу для невеликого кафе, а частину дворіку використовувати як літню терасу.

Благоустрій дворіку може бути виконаний із використанням недорогих повторно використаних матеріалів. Рекоменується застосування дерев'яних модульних конструкцій (наприклад, палет), тимчасових тентів, тимчасових екранів, а також гірлянд як елементів освітлення. На розташованому поруч схилі доцільно влаштувати амфітеатр із габіонів і передбачити насадження багаторічних декоративних злаків і квітучих рослин у стилі «посадок нової хвилі».

Зв'язок з КІР(Соціальний напрям): Відкриття Центру культурних послуг у Стебнику з багатофункціональним простором для культурних і освітніх заходів.

Методологія MY Neighbourhood, ООН-Хабітат

- 4.4.3 Локальні центри спільнототворення
- 4.4.4 Модернізація культурних інституцій

ЦСР

Рис. 63. Приклад облаштування дворіку для перегляду фільмів
Джерело: Розквіт

Рис. 64. Приклад облаштування дворіку
Джерело: Square Roots Collective

Рис. 65. «Посадки нової хвилі» для багаторічної клумби
Джерело: oudolf.com

ІНТЕРВЕНЦІЯ 1.2: РЕНОВАЦІЯ БУДІВЛІ УКРПОШТА ПІД КРЕАТИВНІ МАЙСТЕРНІ, ОФІСИ, ХАБИ

Значна частина приміщень будівлі Укрпошта наразі не використовується через скорочення обсягів перевезень. Завдяки центральному розташуванню, первісному призначенню як виробничої будівлі з розрахунком на значні навантаження на перекриття, а також відкритому плануванню, об'єкт має високий потенціал для використання креативними індустріями як простір для майстерень і творчих офісів. Надання приміщень у пільгову оренду креативним командам може стати важливим стимулом для розвитку креативного сектору в Стебнику. Можливими напрямками використання приміщень можуть бути меблеві майстерні, поліграфічні студії, швейні ательє, пекарні, друкарні та інші види ремісничої та творчої діяльності.

Наразі будівля перебуває у державній власності. Для реалізації запропонованого сценарію необхідно забезпечити її передачу в комунальну власність громади.

Зв'язок з КІР(економічний напрям): 2.2 Громада надає можливості для місцевих ініціатив через сильну самоорганізацію громади та підтримку мікробізнесу, який переходить від неформальної до офіційної економіки

Методологія MY Neighbourhood, ООН-Хабітат

1.4.2 Повторне використання земель та будівель, що перебувають у занедбаному стані.

ЦСР

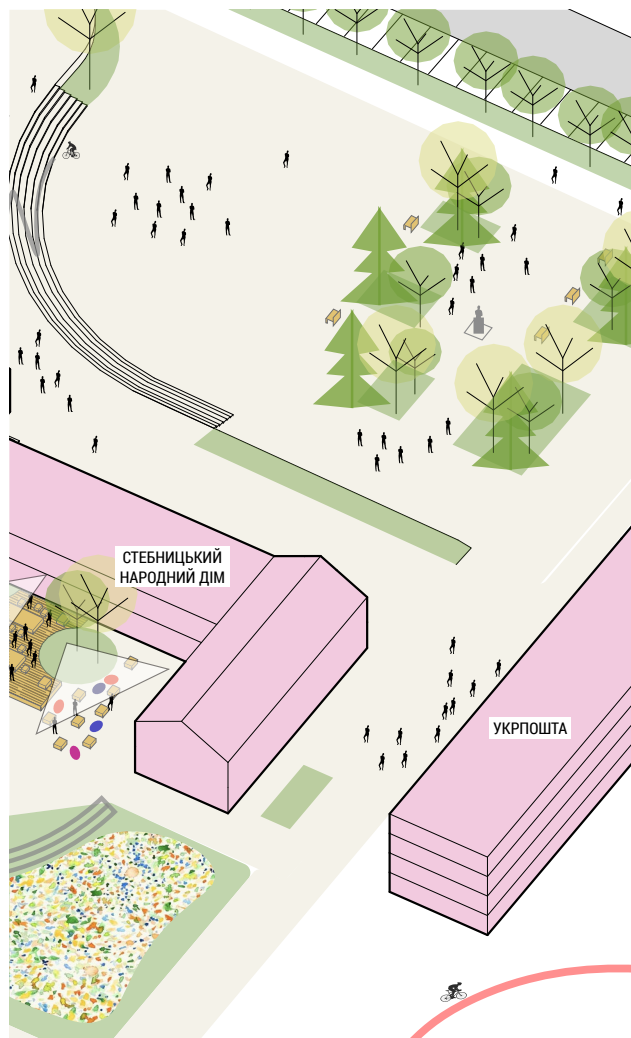

Рис. 66. Схема розташування будівлі Укрпошта
Джерело: Розквіт

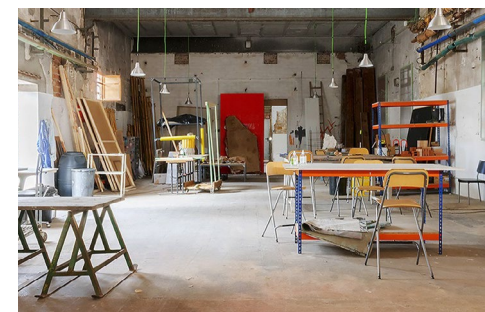

Рис. 67. Переоблаштування промбудівлі у майстерню
Джерело: CO*OBRA, laescocesa.org

Рис. 68. Переоблаштування промбудівлі у майстерню
Джерело: artdesignxchange.com

Рис. 69. Гараж хаб у Харкові
Джерело: ukrainer.net

ДІЛЯНКА АКТИВАЦІЇ 2: ПАРК МОЛОДІЖНИЙ І ОЗЕРО

Первинний запит до команди РоЗквіт стосувався парку Молодіжного: попри природний потенціал, територія не має інфраструктури і наразі є небезпечною для відвідування у вечірній час. Під час воркшопу з мешканцями було поставлено питання, чи доцільно у воєнний час розглянути можливість реконструкції парку. Відповідь більшості учасників була однозначною: місту вкрай бракує місць для відпочинку, прогулянок і занять спортом, тож роботи слід не лише планувати, а й розпочинати.

Парк Молодіжний займає площу близько 8 гектарів природної території, вкритої листяними деревами та соснами. Поруч розташований стадіон, який належить державному професійному ліцею і наразі огорожений, що обмежує доступ мешканців; староста Стебника вже веде переговори щодо відкриття вільного доступу. Поряд є ще одна огорожена ділянка; це муніципальна територія, де КП «Теплоенерго» зберігає щепу для твердопаливних котлів. Пропонується змінити функцію цієї ділянки на громадську, і використати її вигідне розташування біля озера для розташування на ній закладу харчування – кафе чи ресторану (Рис. 67 Інтервенція 2.1). Це дозволить зберегти природну територію парку без втручань, а інвестор, отримавши привабливу ділянку біля води та стадіону (який у перспективі буде відкритим), має взяти на себе зобов'язання щодо благоустрою прилеглої зони: розчистити частину берега від очерету для забезпечення доступу до води, упорядкувати територію та забезпечити наявність громадської вбиральні для відвідувачів.

Навколо стадіону, за умови демонтажу існуючих огорож, пропонується облаштувати зони активного відпочинку: тренажери для вуличного воркауту, столи для настільного тенісу, волейбольний майданчик, памп-трек для любителів велоспорту. Таким чином буде сформовано спортивне ядро поряд із парком без шкоди для природної рослинності. Простір між стадіоном, гуртожитком і професійним ліцеєм може стати активним рекреаційним парком, формуючи молодіжний кампус і підвищуючи привабливість території для студентів. З протилежного боку озера пропонується створити зону для тихого відпочинку, пікніків, риболовлі та сімейних заходів (Рис. 67 Інтервенція 2.2).

Колись у парку функціонували атракціони. Сучасною альтернативою є мотузкові парки, які поєднують активність, фізичний розвиток і рекреацію (Рис. 67 Інтервенція 2.4). Відсутність якісних локацій для відпочинку змушує мешканців проводити дозвілля в сусідніх містах, тож комерційний парк атракціонів міг би стати привабливим не лише для стебничан, а й для жителів навколишніх міст і сіл.

Ще одним потенційним магнітом може стати педагогічна ферма (Рис. 67 Інтервенція 2.5). Ідея була запропонована однією з учасниць воркшопу, яка наголосила на важливості контакту дітей із тваринами. Подібні простори мають терапевтичний ефект і для дорослих.

У Стебнику вже є значний досвід волонтерства та великий притулок для собак, що створює сприятливі передумови для таких ініціатив. Ідея еко-стежки (Рис. 67 Інтервенція

2.3), висловлена мешканкою міста, передбачає створення маршруту територією парку, який би дозволяв насолоджуватися природним середовищем. Доріжка може мати натуральне покриття різних типів, придатне для прогулянок босоніж, а вздовж маршруту можуть розташовуватися локації з природних матеріалів – будиночок на дереві, місток до озера, оглядові точки. На локаціях також можна встановити інформаційні таблички про місцеву флору та фауну.

Проте першочерговими завданнями в парку є забезпечення базової безпеки та доступності. Пропонується облаштувати водонепроникне покриття на існуючих доріжках і встановити освітлення вздовж основної транзитної алеї. Також необхідно забезпечити можливість ефективного косіння трави вздовж доріжок і на відкритих галявинах за допомогою техніки; для цього територію слід розчистити від чагарникової порослі та дрібних дерев. Близько 30% території парку рекомендується залишити некосимою та засадити щільними чагарниками, створивши осередки біорізноманіття. Такі зони не потребуватимуть догляду та стануть природним прихистком для птахів і дрібних тварин, що зробить відвідування парку цікавішим і більш різноманітним.

Рис. 70. Схема інтервенцій в парку Молодіжний
 Джерело: Розквіт

ІНТЕРВЕНЦІЯ 2.1: КАФЕ БІЛЯ ОЗЕРА І «АКТИВНИЙ ПАРК» БІЛЯ СТАДІОНА

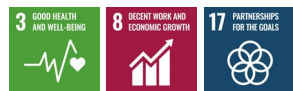
Пропозиція передбачає перетворення ділянки КП «Теплоенерго», що нині використовується для зберігання щепи, на територію громадського призначення з можливістю розміщення закладу харчування, а також розвиток спортивної інфраструктури навколо стадіону шляхом облаштування майданчиків для вуличного воркауту, волейболу, настільного тенісу та памп-треку для велосипедистів. Переговори щодо демонтажу огорожі навколо стадіону вже тривають. Попередню підтримку отримала й пропозиція змінити функціональне призначення зі складського на громадське ділянки КП «Теплоенерго», оскільки в такому разі вона може принести громаді більше користі. Важливо залучити відповідальний бізнес, який здійснить благоустрій прилеглої території, забезпечить доступ до озера та, за можливості, надасть відвідувачам парку й спортивних зон безкоштовний доступ до вбиральні.

Зв'язок з КІР (Соціальний напрям): 1.6 Дрогобицька громада надає можливості своїй молоді через сприяння побудові свого майбутнього в громаді

Методологія MY Neighbourhood, ООН-Хабітат

1.4.2 Повторне використання земель та будівель, що перебувають у занедбаному стані.

4.9 Різноманітність діяльностей і відкритих громадських просторів.

ЦСП

Рис. 71. Схема розташування об'єктів: кафе і активний парк
Джерело: Розквіт

Рис. 72. Схема існуючих огорож біля озера і стадіона
Джерело: Google maps

Рис. 73. Майданчику для вуличного спорту з дерева
Джерело: doparku.cz

Рис. 74. Приклад памп трека для велосипедів
Джерело: highlandmountain.com

ІНТЕРВЕНЦІЯ 2.2: ЗОНА ТИХОГО ВІДПОЧИНКУ БІЛЯ ОЗЕРА

Озеро з острівцем та зарослими очеретом берегами має значний рекреаційний потенціал, який наразі використано мінімально; біля води лише поодинокі рибалки. На воркшопі мешканці наголошували на важливості відпочинку біля води та озвучили потребу в галявині з альтанками для пікніків. Увесь периметр озера нині заріс очеретом: з одного боку, очерет очищує водойму та підтримує біорізноманіття, з іншого — у парку необхідно передбачити простір для людей. Пропонується розчистити не більш як 40% берега та облаштувати на цих ділянках дерев'яні платформи з пандусами для універсальної доступності. Також рекомендується встановити 2–3 альтанки та 1–2 місця для багаття (з сидіннями). Покриття слід залишити природним (пісок, щепи, трава), але влаштувати окрему доріжку завширшки 2 м з ущільненого мінерального матеріалу для доступу людей на кріслах колісних.

Зв'язок з КІР (Планувальний напрям): 3.3 Операційна ціль: Інтегрувати водні зони та рекреаційні території в планування з метою покращення доступу, якості довкілля та добробуту громади.

Методологія MY Neighbourhood, ООН-Хабітат

- 1.5 Збереження та інтеграція блакитно-зеленої інфраструктури.
- 2.8.1 Доступні громадські простори

ЦСР

Рис. 75. Схема розташування об'єктів: кафе і активний парк
Джерело: Розквіт

Рис. 76. Приклад облаштування місця для багаття
Джерело: www.landezine.com

Рис. 77. Приклад столу для пікніків з навісом
Джерело: www.100detours.com, АМА03

Рис. 78. «Амфітеатр відновлення» в Макарові, 2025 рік
Джерело: pragmatika.media

ІНТЕРВЕНЦІЯ 2.3: ЕКО-СТЕЖКА

Парк Молодіжний має природний характер і за своїми якостями наближений до лісопаркової території з поєднанням листяних і хвойних насаджень. У процесі спілкування з мешканцями команда РоЗквіт з'ясувала, що громада цінує природність парку, проте водночас очікує появи більшої кількості доступних активностей. На основі цих побажань запропоновано створити еко-стежку – освітньо-ігровий маршрут, прокладений поза основними транзитними доріжжками. На окремих його ділянках доцільно передбачити тактильні види покриття з природних матеріалів (дерево, камінці, шишки тощо), по яких корисно і цікаво ходити босоніж. Вздовж стежки пропонується встановити інформаційні стенди про місцеву флору та фауну, а також розмістити ігрові й спортивні елементи та місця для відпочинку, виконані з природних матеріалів.

Зв'язок з КІР (Соціальний напрям): 1.6 Дрогобицька громада надає можливості своїй молоді через сприяння побудові свого майбутнього в громаді

Рис. 79. «Зупинки», елементи еко-стежки
Джерело: РоЗквіт

Методологія MY Neighbourhood, ООН-Хабітат

3.9 Різноманіття громадських просторів
4.7 Зв'язок з природним середовищем

ЦСП

Рис. 80. Ігровий майданчик, елемент еко-стежки
Джерело: doparku.cz

Рис. 81. Приклад різних поверхонь мощення для ділянок еко-стежки
Джерело: Melinda Poniczky-Kramarics

Рис. 82. «Гніздо» для споглядання
Джерело: doparku.cz

ІНТЕРВЕНЦІЯ 2.4: МОТУЗКОВИЙ ПАРК

Ще одним способом використати природний потенціал парку на користь громаді є створення мотузкового парку. Це комерційний об'єкт, який має функціонувати на огородженій та охороняємій території. Така вимога пов'язана з питаннями безпеки: маршрути розташовані на значній висоті, усі елементи та кріплення потребують регулярних технічних оглядів, а їх утримання в належному стані вимагає відповідного фінансування та професійної команди. За умови дотримання правил, маршрути не шкодять деревам.

Мотузковий парк є сучасною формою активного відпочинку, яка, за статистикою, має особливу популярність серед молоді. Типовий об'єкт займає площу близько 0,5 га та включає чотири маршрути: для малих дітей, для підлітків та два для дорослих; бажаною також є наявність зіп-лайна. Оскільки в навколишніх населених пунктах подібні об'єкти відсутні, створення мотузкового парку в Стебнику має потенціал комерційного успіху. Зв'язок з КІР (Соціальний напрям): 1.6 Дрогобицька громада надає можливості своїй молоді через сприяння побудові свого майбутнього в громаді

Методологія MY Neighbourhood, ООН-Хабітат

3.9 Різноманіття громадських просторів

4.7 Зв'язок з природним середовищем

ЦСП

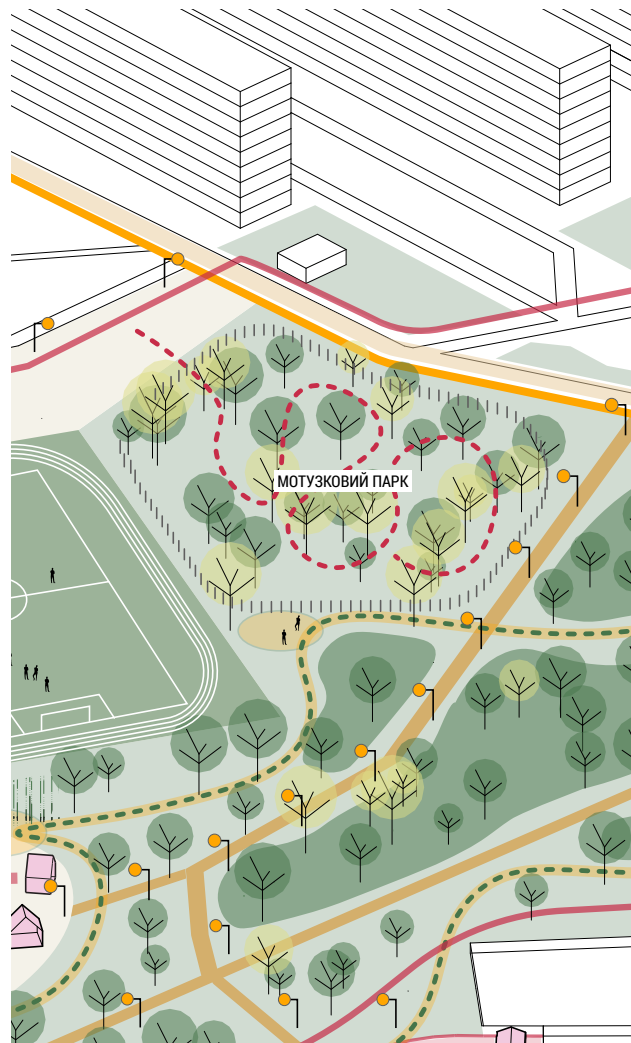

Рис. 83. Схема розташування парку
Джерело: Розквіт

Рис. 84. Мотузковий парк «Вежа ведмежа» в с. Волясянка
Джерело: vv-hotel.com

Рис. 85. Мотузковий парк «Вежа ведмежа» в с. Волясянка
Джерело: vv-hotel.com

Рис. 86. SkyPark в Києві
Джерело: www.bodo.ua

ІНТЕРВЕНЦІЯ 2.5: ПЕДАГОГІЧНА ФЕРМА

На ділянці парку, що межує з приватною забудовою, пропонується створити так звану педагогічну ферму. Ідея була висловлена однією з учасниць воркшопу – вчителькою, яка наголосила, що спілкування з тваринами є ефективним засобом психологічного розвантаження та відновлення для людей різного віку.

Педагогічні ферми зазвичай утримують свійських тварин або види, що не страждають від підвищеної уваги відвідувачів; важливим є дотримання принципів етичного поводження з тваринами. Такі простори, як правило, мають відкритий доступ і підтримуються волонтерами, а не комерційними організаціями. У Стебнику традиція волонтерства є розвиненою: у місті вже функціонує великий притулок для собак, врятованих з окупованих територій, що створює сприятливі передумови для реалізації подібної ініціативи.

Зв'язок з КІР (Соціальний напрям): 1.6 Дрогобицька громада надає можливості своїй молоді через сприяння побудові свого майбутнього в громаді

Методологія MY Neighbourhood, ООН-Хабітат

3.9 Різноманіття громадських просторів
4.7 Зв'язок з природним середовищем

ЦСП

Рис. 87. Зображення з документу «MY Neighbourhood»
Джерело: Розквіт

Рис. 88-90. Приклад: педагогічна ферма, Португалія
Джерело: portugalwithkids.pt

ІНТЕРВЕНЦІЯ 2.6: БАЗОВА ІНФРАСТРУКТУРА ПАРКУ

Вздовж існуючих протоптаних стежок пропонується прокладання доріжок із водонепроникним, ущільненим мінеральним покриттям, придатним для пересування людей на кріслах колісних. Поза транзитними маршрутами пропонується облаштувати рекреаційну велодоріжку, що поєднає центральну площу, парк і памп-трек біля стадіону та може бути продовжена до інших районів і поєднана з міжміськими веломаршрутами. Вздовж основних транзитних шляхів до зупинок слід встановити мінімальне LED-освітлення, щоб забезпечити баланс між безпекою людей і збереженням природного середовища. Пропонується облаштувати тротуари по периметру парку там, де їх бракує, – уздовж вулиць Дрогобицької та Мельника. Пропонується визначити ділянки парку (вздовж доріжок, галявину для заходів, зону пікніків тощо), де передбачається регулярне косіння трави, а розчистити території від чагарникової порослі, щоб забезпечити можливість механізованого косіння.

Зв'язок із КІР (соціальний напрям): 1.1 Дрогобицька громада сприяє універсальній інклюзії, усуваючи фізичні та соціальні бар'єри для справедливого доступу мешканців до послуг і закладів на всій території.

Методологія MY Neighbourhood, ООН-Хабітат

Порада 2.6.1 Зручні тротуари і доріжки
Порада 2.8.1 Доступні громадські простори

ЦСР

Рис. 91. Схема розташування базової інфраструктури парку
Джерело: Розквіт

Рис. 92. Ущільнене мінеральне покриття для доріжок
Джерело: www.wa-rock.com

Рис. 93. Приклад обмеженого косіння вздовж доріжки: залізничний парк Аддіскомб, Лондон
Джерело: commons.wikimedia.org

ПРИКЛАД ОРГАНІЗАЦІЇ ДВОРІВ І МІЖДВОРОВИХ ПРОСТОРІВ

Спілкування з мешканцями і польові спостереження виявили дві ключові проблеми: (1) хаотичне паркування у дворах і (2) недостатній догляд за існуючими ігровими і спортивними майданчиками, зонами відпочинку, за зеленими насадженнями.

Вологий клімат Стебника сприяє швидкому росту трави, що потребує частого косіння, однак комунальні підприємства не мають достатньої спроможності для регулярного догляду за всіма територіями житлової забудови та прилеглими ділянками соціальних об'єктів (шкіл, садочків, лікарні). У Новому Стебнику більшість будинків мають ОСББ, які формально повинні утримувати території навколо будинків, однак через нестачу коштів ці обов'язки виконуються не в повному обсязі. Для врегулювання ситуації з паркуванням пропонується визначити фактичну потребу у кількості паркомісць, організувати та промаркувати місця для паркування мешканців у безпосередній близькості до будинків, але не обов'язково під самими під'їздами. За можливості змінити схеми руху, обмеживши транзитний

проїзд через двори для всіх транспортних засобів, окрім спеціального транспорту.

Проблему косіння трави доцільно вирішувати шляхом ефективнішої механізації – використання тракторів замість ручних косарок дозволить зменшити витрати та пришвидшити роботу. Для цього потрібно чітко розмежувати території за режимом догляду: ділянки, що потребують регулярного косіння (газони), ділянки міських лук, які достатньо косити двічі на рік, та зони з деревами й чагарниками, де косіння не потрібне взагалі.

Для реорганізації зелених насаджень необхідні значні ресурси, однак у перспективі це зменшить витрати на догляд і забезпечить кращий естетичний вигляд територій. Більше рекомендацій по озелененню наведено в наступному розділі.

У багатьох дворах мешканці власними силами облаштовують зони відпочинку або спортивні майданчики. З різних

причин такі об'єкти з часом занепадають і мають не надто привабливий вигляд, проте сам факт їх створення свідчить про виражену потребу в якійсій дворовій інфраструктурі. Оскільки ресурси всіх сторін – і ОСББ, і комунальних підприємств – є вкрай обмеженими, важливим є об'єднання зусиль та застосування механізмів співфінансування, зокрема програми 40:60, за якою 40% вартості робіт покривають мешканці (ОСББ), а 60% – бюджет громади. Участь стебничан у програмі наразі низька, що вказує на потребу в додаткових інформаційних та просвітницьких заходах, спрямованих на пояснення її переваг та процедури участі. Важливою також є реалізація кількох пілотних проєктів благоустрою, які можуть стати успішними прикладами та мотивувати інші будинки долучатися до програми.

Методологія MY Neighbourhood, ООН-Хабітат

2.5.2 Інтегровані та поєднані природні кордони

2.8.1 Привабливі спільні простори

ЦСП

Рис. 94-95. Саморобні місця для відпочинку в одному з дворів Стебника
Джерело: РозКвіт

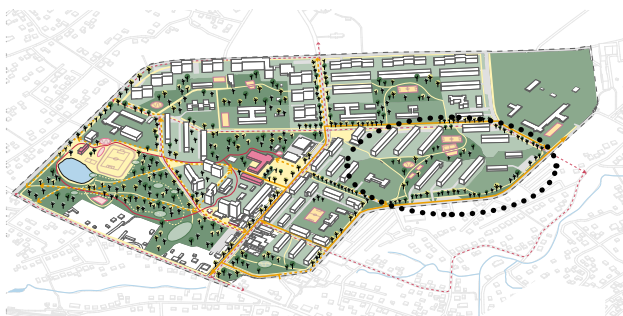

Рис. 96. Схема розташування ділянки в системі планувального району
Джерело: Розквіт

Рис. 97. Приклад організації дворів і міждворових просторів
Джерело: Розквіт

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО ОЗЕЛЕНЕННЮ

Ці рекомендації стосуються як громадських зелених просторів, так і дворів і їх мета – покращити якість благоустрою, мінімізувавши потребу в догляді і зробивши можливою ефективну механізацію догляду.

Для механізації потрібен баланс і чіткі межі між різними поверхнями: масивами дерев і чагарників, міськими луками, газоном і мощенням зменшують потребу в обслуговуванні і дозволяють автоматизувати обслуговування.

Покриття має бути водонепроникним усюди, де це можливо. Газони мають бути зведені до мінімуму і мати чіткі межі, що дозволяє автоматизувати покос. Щільні деревно-чагарникові насадження та луки/стеги мають складати переважну частину поверхні.

Дерева і чагарники слід висаджувати щільними масивами, так вони вимагають мінімального догляду, утримують більше води, не потребують прибирання опалого листя і ростуть швидше і здоровіше, ніж якби вони були розкидані і оточені травою або газоном.

Будь-яка міська зелена зона (парк, сад, бульвар) повинна бути спроектована/підтримуватися як один або декілька локальних біотопів з місцевими рослинами. Це забезпечить біорізноманіття, мінімальні зусилля по догляду та стійкість насаджень. У відповідь на глобальну зміну клімату всі зелені зони повинні бути спроектовані таким чином, щоб максимально утримувати дощову воду. Вода занадто цінна, щоб зливати її в каналізацію. Дощова каналізація є дорогою у будівництві і обслуговуванні є дорогим у будівництві та обслуговуванні. Приклади, де воду можна збирати в невеликих масштабах:

- зелені смуги вздовж вулиць на рівні тротуару,
- пристовбурні кола дерев,
- посадки в садах і на подвір'ях.

Найбільшого догляду потребують газони, в деяких місцях вони потрібні, але повинні бути зведені до мінімуму враховуючи брак ресурсів на регулярне косіння. У більшості випадків газони повинні бути замінені на природні луки зі степових трав, які не потребують поливу і лише два покоса на рік.

Луки формуються шляхом поліпшення природного травостою (за рахунок регулярних підсівів місцевих квітучих культур в пізноосінній та ранньовесняний період протягом 3-5 років).

Лугові ділянки мають характерний графік використання:

- по них можна ходити навесні – від сходу снігу до середини-кінця травня,
- в кінці травня і червні користування цими ділянками обмежено (через незручності високої трави),
- скошують ці ділянки після піку цвітіння і зав'язування насіння в середині літа (кінець червня, початок липня),
- восени перед зимою віросшу траву треба ще раз скошити, щоб навесні торішня трава не заважала відростати новій.

Важливо показати природний стиль трав'яного покриття в пілотних проектах, як перший крок до виховання у людей інтересу до натуралістичних насаджень і відходу від газонів.

Методологія MY Neighbourhood, ООН-Хабітат

2.5.2 Інтегровані та поєднані природні кордони 2.8.1 Привабливі спільні простори

ЦСП

- 1 - масиви чагарників
- 2 - міські луки
- 3 - масиви дерев
- 4 - газони
- 5 - мощення

Рис. 98. Розділення і баланс поверхонь
Джерело: easyscape.com

Рис. 99. Густа посадка чагарників і дерев у кварталі Копенгагена.
Джерело: Розквіт

Рис. 103. Густа посадка чагарників в житловому кварталі Берліна
Джерело: Розквіт

Рис. 101. Натуральний трав'яний покрив в центрі Цюріха
Джерело: Розквіт

Рис. 100. Супутникова мапа житлового кварталу на фото вгорі
Джерело: Google Maps, 55.661775, 12.572785

Рис. 102. Лугова рослинність в кампусі EPFL, Лозанна
Джерело: Розквіт

Рис. 104. Максіма парк в Утрехті, автори WEST8
Джерело: www.west8.com

ПОДАЛЬШІ КРОКИ

МАРШ
ЗАВЖДИ ТРАГІЧНО
ПОЛІ

В.С.Т.С

За результатами обговорення попередніх пропозицій між командою ГО Розквіт, муніципалітетом, Інститутом міста Дрогобича та ГО «Новий Стебник» проєкт реновації дворику Народного дому для проведення культурних та освітніх заходів визначено як перший крок реалізації Концепції планувального району «Новий Стебник».

Подальше опрацювання рішень щодо дворику має відбуватися у співпраці з активними мешканцями, керівниками гуртків Народного дому та бібліотеки, вчителями й батьками дітей, які відвідують ці простори. Окремим питанням для дискусії є доцільність створення невеликого кафе як інструменту активації дворику й бібліотеки і водночас потенційного бар'єра для частини відвідувачів. З огляду на значущість Народного дому для всього міста, запропоновані зміни мають бути максимально виваженими й узгодженими з громадою. Першим практичним кроком може стати подія-активація у самому дворику (кінопоказ, святкування або воркшоп-обговорення його майбутнього) з тимчасовим, мінімалістичним облаштуванням простору. Головним завданням є збереження та посилення творчої енергії, виявленої під час воркшопу та публічних дискусій.

Пропозиції щодо парку «Молодіжний» наразі були презентовані й обговорені переважно з представниками влади та активістами, однак парк є важливим простором для всіх мешканців.

Наступними кроками мають стати широке громадське обговорення, уточнення рішень,

визначення пріоритетів та підготовка деталізованих проєктних напрацювань. До початку будівельних робіт необхідно провести інвентаризацію цінних дерев, а також залучити біологів і фахівців з місцевої флори для формування рекомендацій щодо добору декоративних чагарників і багаторічних насаджень у парку, а також у дворах і міждворових просторах.

Реалізація пропозицій, пов'язаних із трансформацією функцій окремих об'єктів (використання будівлі Укрпошти для креативних офісів і майстерень, демонтаж паркану навколо стадіону, зміна функціонального призначення ділянки КП «Теплоенерго» (складська зона) на громадське, потребує перемовин з чинними користувачами та ініціювання формальних процедур. Паралельно слід здійснювати пошук інвесторів – відповідального бізнесу, зацікавленого у відкритті кафе біля озера, мотузкового парку та інших рекреаційних активностей, – із забезпеченням партнерської моделі, вигідної для громади.

У сфері організації паркування та озеленення у дворах і міждворових просторах реалізація рішень має відбуватися у співпраці з мешканцями та об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків.

Демонстрацію ефективності механізованого догляду за зеленими насадженнями (зокрема, косіння трактором) доцільно розпочати на прикладі парку, попередньо розчистивши окремі ділянки від порослі.

Міжнародний досвід свідчить про ефективність моделі, за якої за парк відповідає окремий менеджер – особа, що координує поточне утримання території, наймає підрядників та ініціює події. Запровадження ролі менеджера парку «Молодіжний» стало б важливим кроком до сталого управління цим простором. Формуючи бюджет на благоустрій, важливо одночасно передбачати кошти на подальший догляд і експлуатацію: доцільніше реалізовувати простіші й економніші рішення, але забезпечувати їх регулярну підтримку, ніж створювати складні об'єкти без належного ресурсу на їх утримання.

Таким чином, реалізація концепції розвитку планувального району «Новий Стебник» потребує поетапного впровадження, широкого залучення громади та скоординованих дій органів місцевого самоврядування, експертного середовища й бізнесу, що в сукупності може стати підґрунтям для стійкого відновлення й довгострокового розвитку всього міста.

